

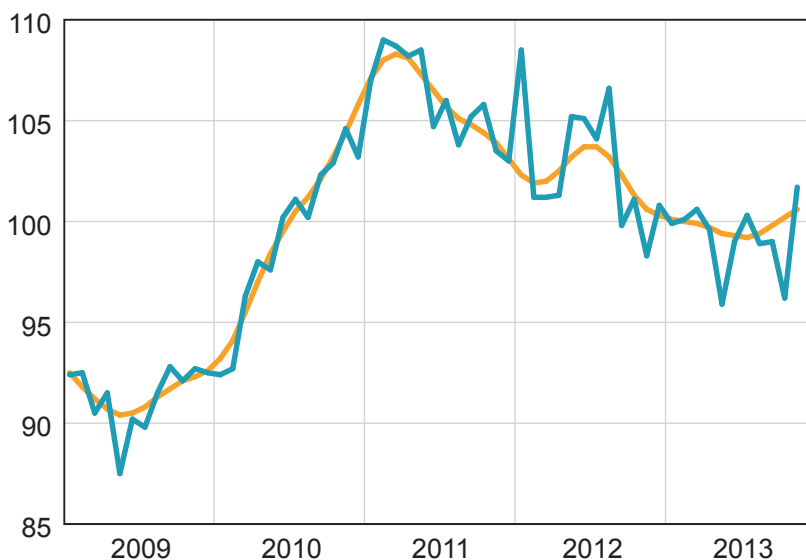
SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Industriproduktionen vänder uppåt

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsdata samt trendskattning. Index 2010=100

- Svagt avslut på detaljhandelsåret
Sid 8
- Nybilsregistreringen tar fart
Sid 10

I fokus:
**Bostadslånen
på uppgång
igen**
sid 12

KOMMENTARER & ANALYS

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	Näringsliv.....	14
Industri.....	4	Priser.....	14
Utrikeshandel.....	7	Arbetsmarknad.....	16
Handel, konsumtion och tjänster.....	8	Finansmarknad.....	18
Byggmärknad.....	11	Internationell utblick.....	19
"I fokus".....	12	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22

KONJUNKTURLÄGET

Hushållen förväntas dra ekonomin

Förväntningarna på den svenska ekonomin är positiva inför 2014. Hushållen har det generellt gott ställt och väntas genom en ökad konsumtion bidra positivt till BNP-utvecklingen. SCB tar sedan i höstas fram en månadsvis indikator över hushållskonsumtionen (HUKO) vilken från och med detta nummer lagts till som ett fast avsnitt i SCB-Indikatorer. De senaste siffrorna, som avser november, visade att konsumtionen ökade på månadsbasis och att tillväxttakten på årsbasis tilltog. Vi kan dock inte enbart lita till att hushållen ska kunna dra den svenska ekonomin. Dessbättre finns det förhoppningar om ett lyft även för exporten. Efter flera år med turbulens har världsekonomin på sistone stabiliserats vilket borgar för att vi kan få se en ökad exportefterfrågan framöver. Utrikeshandeln med varor fortsatte visserligen relativt svagt i december och för helåret 2013 minskade värdet på såväl exporten som importen markant jämfört med 2012. Nedgången skedde dock under första halvåret och det andra halvåret ökade handeln svagt i säsongrensade termer.

Exportordergång, industri för investeringsvaror

Säsongrensade månadsvärden, index 2010=100

Uppgång för industriproduktionen

Under hela 2013, i synnerhet andra halvåret, visade olika barometerundersökningar på en begynnande optimism hos företagen. Såväl Konjunkturinstitutets (KI) barometer som inköpschefsindex och exportchefsindex uppvisade rejäla uppgångar. Det var framför allt prognoserna som lyfte respektive index svaren pekade även på uppgångar för faktisk produktion och ordergång. Detta avspeglade sig dock inte i utfallsdata där framförallt industriproduk-

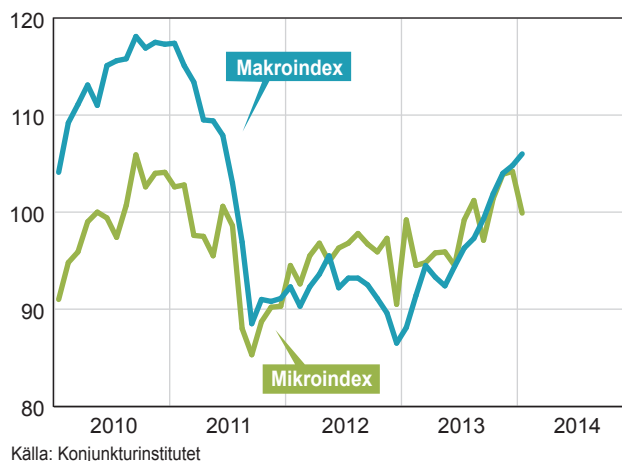
tionen fortsatte att mestadels stå och stampa. Den senaste siffran för november visade dock på en rejäl uppgång på månadsbasis. Uppgången kan visserligen till stor del förklaras av tillfälliga faktorer och ackumulerat under året (januari–november 2013) var produktionen lägre än motsvarande period året innan. Nedgången ser dock ut att ha bottnat och trendskattningen pekar nu uppåt. En stor ökning av ordergången i november kan dessutom vara ett tecken på att produktionsuppgången kommer att fortsätta. Den totala ordergången drogs främst upp av ökad exportordergång inom investeringsvaruindustrin.

Det positiva stämningläget består

Företagens positiva syn på konjunkturutvecklingen bestod i januari då KI-barometern visade att företagens bedömning av både nuläge och framtid präglas av fortsatt optimism. Industrins konfidensindikator steg ytterligare från månaden innan och ligger nu klart över det historiska genomsnittet. Den främsta orsaken var att produktionsplanerna höjdes ytterligare. Allra mest steg dock konfidensindikatorn för detaljhandeln och även här var det prognosen som drog upp mest. Förväntningarna på försäljningsvolymen på tre månaders sikt var de högsta sedan slutet av 2010. Samtidigt har indikatorn för den faktiska försäljningen haft en positiv trend sedan juni 2013 och fortsatte uppåt även i januari. En dystrare signal var att hushållens förtroendeindikator sjönk något. Det var en försämrad syn på den egna ekonomi som låg bakom och mikroindex sjönk under det historiska genomsnittet. Frågan är om det är en bestående försämring eller om det endast är en effekt av att hushållen har en ansträngd ekonomi i januari efter stora utgifter i december.

Hushållens konfidensindikator

Index medelvärde=100

Källa: Konjunkturinstitutet

Samtidigt visade Swedbank/Silfs inköpschefsindex i januari på muntra tongångar inom industrin. Samtliga delindex ökade och det sammanvägda indexet steg till den högsta nivån sedan maj 2011. Mest glädjande var att indexet för orderingång steg kraftigt och landade på den högsta nivån på tre år. Även index för planerad produktion steg rejält och sammantaget stärker utfallen bilden av att industrikonjunkturen efter en utdragen svacka antligen är på väg uppåt.

Stabiliserad arbetsmarknad

Läget på arbetsmarkanden fortsätter att gradvis förbättras med stigande sysselsättning och svagt minskad arbetslöshet även om decembersiffrorna i AKU var mer osäkra än vanligt. Arbetsförmedlingens statistik bekräftar bilden av en ljusnande arbetsmarknad med färre inskrivna på landets arbetsförmedlingar än vid samma tidpunkt året innan samtidigt som sysselsättningen ökat och antalet varsel minskat markant under året. Samtidigt är matchningsproblematiken alltjämt ett av Sveriges största problem. Medan det råder hög arbetslöshet inom vissa yrkeskategorier finns det andra där det råder brist på arbetskraft. Av de som är arbetslösa är det samtidigt en ökad andel som fastnat i långtidsarbetslöshet. Det gäller i synnerhet lågutbildade och utrikes födda. Samtidigt finns det yrken där kraven på längre utbildning är höga men där personalbehovet inte kan fyllas fullt ut. Detta problem kommer säkerligen att aktualiseras extra mycket ett valår som 2014.

Stabiliserad konjunktur i Europa

Det är inte bara i Sverige som konjunkturen är på uppgång utan även ute i Europa verkar ekonomin så sakta vara på väg att förbättras. EU-kommissionens konjunkturbarometer har stigit kraftigt sedan bottennoteringen i april i fjol och i januari fortsatte uppgången. Konjunkturbedömningarna förbättrades i tjänstesektorn och detaljhandeln samtidigt som konsumentförtroendet förbättrades. De tre största ekonomierna Tyskland, Storbritannien och Frankrike stod alla för uppgångar och i synnerhet i Storbritannien har läget förbättrats betydligt sedan i somras.

Även Markits inköpschefsindex för euroområdet visade på fortsatt förbättrad konjunktur i januari. Under våren i fjol vände trenden uppåt och i juli klev index åter in i tillväxtzonen efter att ha legat under det neutrala 50-strecket i över två år. I januari steg det till 54 vilket var det högsta värdet sedan maj 2011. Det är alltjämt Tyskland som agerar draglok men situationen förbättras i fler och fler länder och noterbart är att Greklands index nu steg över 50-strecket för första gången på fyra och ett halvt år.

Fed trappar ner stimulanserna

Även den amerikanska ekonomin fortsätter att förbättras och som väntat meddelade centralbanken Federal Reserve (Fed) den 29 januari att den minskar sina stödköp av obligationer från 75 till 65 miljarder dollar per månad. I övrigt gavs ingen information om någon förändring av penningpolitiken. Fed behåller styrräntan på 0–0,25 procent och ingen höjning inom den närmaste framtiden

aviserades. Den gräns som man tidigare satt upp för arbetslösheten på 6,5 procent för att höja räntan har luckrats upp något. Beskedet från Fed är nu att räntan bibehålls även om arbetslösheten sjunker under detta värde så länge inflationen är låg. Den amerikanska centralbanken ser överlag positivt på konjunkturutvecklingen med en minskad arbetslöshet och ökad hushållskonsumtion. Mer bekymmersamt är att bostadsmarknaden fortfarande är svag liksom att finanspolitiken enligt Fed hämmar den ekonomiska återhämtningen. Mötet var det sista med Ben Bernanke som ordförande och från den 1 februari tar Janet Yellen över posten.

Obama vädjade om budgetsamarbete

USA:s president Barack Obama höll det traditionsenliga talet till nationen den 28 januari och beskrev en ekonomi på uppgång. Samtidigt pratade presidenten om att många låg- och medelinkomsttagare i landet fortfarande har det tufft. Efter de inrikespolitiska problemen under slutet av 2013 vädjade han också till kongressen att samarbeta för att inte stoppa viktiga beslut. Detta kan åter bli aktuellt inom den närmaste framtiden då tidpunkten för när USA åter slår i skuldtaket rycker allt närmare efter den tillfälliga budgetkompromissen från i höstas. Den amerikanske finansministern Jack Lew bedömer att gränsen för skuldtaket behöver höjas senast i slutet av februari.

Även om såväl Fed som Obama pratar om den amerikanska ekonomin i positiva ordalag så överraskade jobbstatistiken negativt i december. Sysselsättningen i USA ökade endast med 74 000 personer under månaden vilket var långt under analytikernas prognoser. Annars har den amerikanska arbetsmarknaden stärkts under det senaste året med både stigande sysselsättning och sjunkande arbetslöshet. De första preliminära beräkningarna av landets BNP för fjärde kvartalet visade även på en hygglig tillväxttakt då BNP växte med 3,2 procent mätt i årstakt.

IMF höjde prognosen för 2014

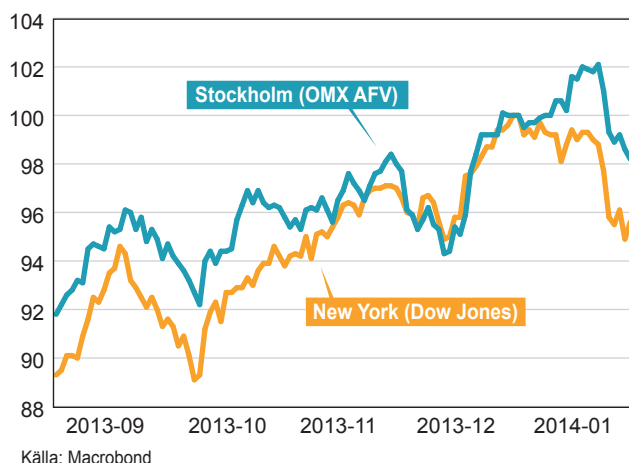
Den internationella valutafonden, IMF, presenterade den 21 januari en uppdaterad prognos över världsekonomin där man justerade upp bedömningen något för 2014. Den globala BNP-tillväxten bedöms bli 3,7 procent i år vilket var 0,1 procentenheter högre än prognosen från oktober. Nästa år väntas en tillväxt på 3,9 procent vilket var oförändrat från oktober. Bland de största uppjusteringarna märktes Storbritannien vars prognos för 2014 höjdes med 0,6 procentenheter till 2,4 procent. Japans prognos höjdes med 0,4 procentenheter till 1,7 procent. Även prognosen för USA höjdes något och IMF bedömer att den amerikanska tillväxten 2014 hamnar på 2,8 procent. Det kan jämföras med en tillväxt på 1,9 procent 2013. IMF konstaterade samtidigt att den expansiva penningpolitiken i de avancerade ekonomierna hjälper till att hålla uppe tillväxten men även att banksektorn har "tillfrisknat". IMF ser dock risker med den låga inflationstakten i synnerhet i euroområdet och varnar för att en för snabb nedtrappning av stimulanserna kan leda till förnyad finansiell oro.

Tillväxtländernas valutor rasade

Det nya orosmolnet på den internationella konjunkturhimlen är den så kallade pesokrisen. Den argentinska peson föll med omkring 15 procent mot dollarn den 23 januari sedan landet övergett den fasta växelkursen mot dollarn. Valutaoron spred sig till andra tillväxtländer som Brasilien, Ryssland, Indien, Sydafrika och Turkiet. Orsakerna till raset skiljer sig mellan länderna men en gemensam faktor är att tillväxtutsikterna försämrats samt oron för nedtrappning av penningpolitiska stimulanser. Det har bidragit till att kapital flyttats från tillväxtländerna till säkrare marknader, med stora värdeminskningar av valutorna som följd. En annan faktor är att de stora råvaruexportörerna känt av en minskad efterfrågan från framför allt Kina. För att försvara valutan har flera centralbanker höjt räntan kraftigt vilket på kort sikt gav en stabilisering av valutorna. Om det ger någon bestående effekt återstår att se.

Börskurser

Index 2013-12-31=100

Turbulent på börsen

Efter den starka utvecklingen på börsen 2013 inleddes 2014 med rekordnoteringar. I mitten av januari passerade Stockholmsbörsen den tidigare rekordnivån från sommaren 2007. Under senare delen av januari har dock utvecklingen vänt nedåt rejält på världens börser. En utlösande faktor var de kraftiga rasen på valutamarknaden. New Yorkbörsen sjönk kraftigt och börsoron spred sig till resten av världen vilket signalerade att det fortfarande finns en stor osäkerhet i världsekonomin. Då Kina presenterade BNP-siffror för fjärde kvartalet visade det sig att tillväxten för helåret 2013 landade på 7,7 procent vilket var samma takt som 2012. De två senaste åren har inneburit den lägsta tillväxten sedan 1999 vilket tillsammans med minskade stimulanser från Fed och osäkerhet inför de kommande bolagsrapporterna påverkat börshumöret negativt. Den starka avslutningen på börsen 2013 innebär samtidigt att många investerare börjat plocka hem vinster vilket lett till fallande kurser. De svenska börsbolagens kvartalsrapporter, som hittills har presenterats, har i många fall varit sämre än analytikerna förväntat sig vilket spätt på börsnedgången. Uttalanden från storföretagen visar dock att det generellt finns en positiv syn på utvecklingen under 2014.

INDUSTRI

2013 var ett omväxlande år för produktionen inom industrin. Faktorer som planerade produktionsstopp, innebar kraftiga produktionsminskningar på månadsbasis med en efterföljande rekyl uppåt. Så var exempelvis fallet i oktober–november då en stor nedgång följdes av en kraftigt ökad produktion kommande månad. Sett över hela året har utvecklingen varit svag. Ett positivt undantag är dock motorfordonsindustrin där produktionen tagit rejäl fart andra halvåret 2013. Arbetsmarknaden har fortsatt att försämrats och både antalet sysselsatta och arbetade timmar inom industrin har sjunkit. Produktionen har sjunkit mer än de arbetade timmarna vilket betyder att arbetsproduktiviteten utvecklats negativt.

I början på 2014 är dock stämningsslaget överlag positivt om man ser till de olika barometerundersökningarna. I Konjunkturinstitutets januaribarometer anger företagen inom framförallt investeringsvaruindustrin att de ökat produktionen de senaste månaderna. Produktionsplanerna inom industrin är samtidigt synnerligen expansiva för kommande kvartal och företagen rapporterar om en viss ökning av orderingången på framförallt hemmamarknaden de senaste tre månaderna. Det gäller exempelvis inom livsmedels-, trävaru- samt möbelindustrin. Orderstocksomdömet är dock fortfarande svagt även om det har förbättrats jämfört med första halvåret 2013.

Industrins produktionsvolym

Senaste uppgift: november 2013

Källa: SCB:s industriproduktionsindex

Cecilia Westin

Ökad industriproduktion

Efter en stor nedgång i oktober vände industriproduktionen och ökade betydligt i november. Sett över tiden är uppgången i november på 5,7 procent, säsongrensad och jämfört med oktober, en av de största ökningarna svensk industriproduktion har haft. Däremot bör uppgången tolkas med vetskap om att produktionen fortfarande ligger på en låg nivå och att den är långt ifrån toppnoteringarna innan finanskrisen samt den starka produktionen under 2011. Samtliga huvudgrupper redovisade positiv utveckling i november med industrin för energirelaterade insatsvaror samt investeringsvaruindustrin i spetsen. Under 2013 har utvecklingen i investeringsvaruindustrin varvat upp- och nedgångar om vartannat där den starka uppgången i november på 13,9 procent lyfte årets samlade månadsutveckling över nollstrecket. Bland industrins delbranscher var utvecklingen övervägande positiv där framför allt elektronikvaruindustrin och industrin för petroleumprodukter stack ut med stora uppgångar. Sett över tiden har november varit en relativt svag månad för elektronikvaruindustrin vilket förstärker den positiva utvecklingen i den säsongrensade serien. Dessutom var oktober en onormalt svag månad vilket också bidrar till den stora uppgången.

Även petroleumindustrin hade svag utveckling i oktober, efter ett planerat produktionsstopp under hösten, vilket fick genomslag i november där uppgången var stor.

Industriproduktion

Förändring i procent

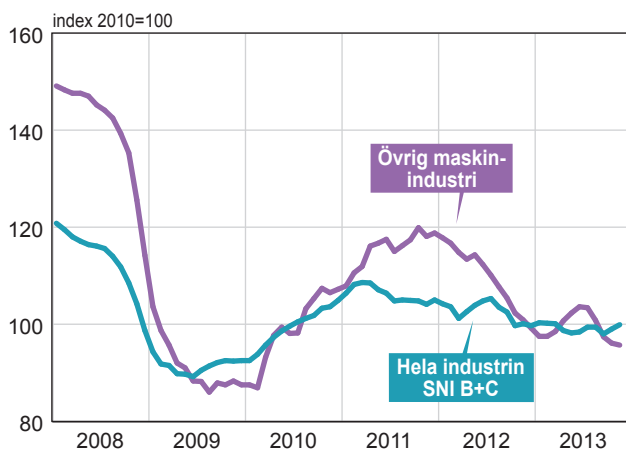
	nov 13/ okt 13	sep-nov 13/ jun-aug 13	nov 13/ nov 12	jan-nov 13/ jan-nov 12
Hela industrin	6	0	3	-4
Trävaruindustri, ej möbler	1	1	2	-5
Massa och papper	-1	1	-1	-1
Grafisk industri	0	-2	-11	-9
Kemisk industri o läkem.	2	0	-4	..
Stål- och metallverk	0	0	4	-5
Metallvaruindustri	1	1	-2	-8
Elektronikindustri	57	23	52	0
Maskinindustri	2	-7	-4	-10
Industri för motorfordon	3	2	21	1

Negativ tremånadersutveckling

Som en följd av den svaga produktionen i oktober var tremånadersutvecklingen i november fortsatt negativ och redovisade en nedgång med 0,4 procent, under september–november jämfört med juni–augusti. Bland huvudgrupperna var det endast investeringsvaruindustrin som utvecklades positivt med en uppgång på 3,6 procent. Under 2013 har utvecklingen i investeringsvaruindustrin varit nästintill oförändrad, med små upp- och nedgångar om vartannat, och utvecklingen i november får ses som ett undantag. Industrin för energirelaterade insatsvaror utvecklades svagast med en nedgång på 36,2 procent. Det var framför allt delbranschen industrin för petroleumprodukter som bidrog till den negativa tremånadersutvecklingen, där även denna nedgång var en följd av det tidigare nämnda produktionsstoppet. Även övrig maskinindustri redovisade en betydande nedgång i november. Mot strömmen gick elektronikvaruindustrin som redovisade en stor uppgång på 23,1 procent. Det är första gången sedan i mars som elektronikvaruindustrin redovisat en uppgång.

Industriproduktionsindex

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde

Fortsatt negativ årsutveckling

Den ackumulerade årsutvecklingen var fortsatt negativ i november och produktionen var 3,5 procent lägre än under

de elva första månaderna 2012, justerat för kalenderefekter. Det var endast industrin för icke varaktiga konsumtionsvaror som redovisade en ökning på 0,4 procent. Övriga huvudgrupper minskade betydligt. De två största huvudgrupperna, insatsvaruindustrin och investeringsvaruindustrin, minskade med 3,6 respektive 4,5 procent. Bland industrins delbranscher var det övervägande negativ utveckling i november där industrin för petroleumprodukter minskade mest med en nedgång på 20 procent. Branschens svaga produktion under 2013 kan delvis förklaras av det planerade produktionsstoppet under hösten. Övrig maskinindustri redovisade också en betydande nedgång på 10,1 procent.

Industrins leverans- och orderläge

Senaste uppgift: november 2013

Källa: SCB:s leverans- och orderstatistik

David Lööv

Ökad ordergång till industrin

Efter tre månaders nedgång vände ordergången uppåt i november då den ökade med 2,9 procent jämfört med oktober i säsongrensade tal. Ökningen var den största för industrin sedan den stora uppgången i mars och var även den näst största uppgången 2013. Både hemma- och exportmarknaden redovisade uppgångar, på 1,5 respektive 3,8 procent. Uppgången på exportmarknaden var den näst största 2013 och var den delmarknad som drev den totala utvecklingen mest i november. Trots den positiva utvecklingen i november var dock nivån för exportordergången den tredje lägsta noteringen 2013 vilket indikerar att det har varit en period av sjunkande ordergång till exportmarknaden.

Leverans och order

Förändring i procent

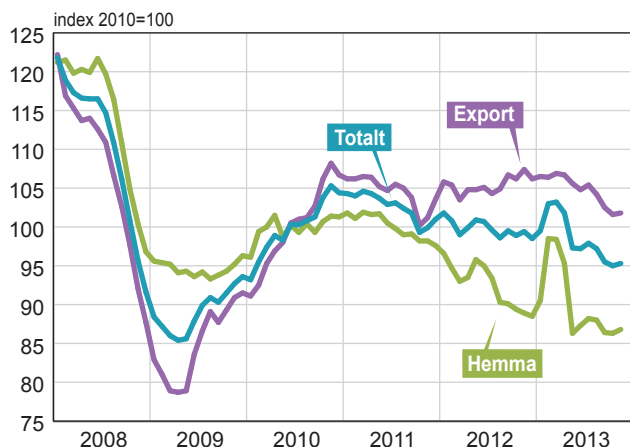
	nov 13/ okt 13	sep-nov 13/ jun-aug 13	nov 13/ nov 12
Ordergång			
Hemmamarknad	2	-2	-1
Exportmarknad	4	-4	-2
Totalt	3	-3	-1
Leveranser			
Hemmamarknad	2	-1	0
Exportmarknad	11	-1	0
Totalt	7	-1	0

För hemmamarknaden var ökningen i november inte lika stor som exportmarknadens men oktober innebar å andra sidan inte heller någon nedgång för hemmamarknaden. Bland industrins huvudgrupper visade fyra av fem positiva utvecklingar i november. Störst ökning visade energirelaterade insatsvaror vars ordergång ökade med totalt 34,9 procent i november. Samma huvudgrupp redovisade däremot störst nedgång i både september och oktober. Uppgången förklarades av ökningarna både på hemma- och

exportmarknaden. Även industrin för varaktiga konsumtionsvaror redovisade en stor uppgång i november. Den enda huvudgrupp som utvecklades negativt i november var industrin för insatsvaror.

Industrins ordergång

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Uppgång för petroleumindustrin

Bland industrins delbranscher var utvecklingen i november jämnt fördelad mellan branscher med positiv utveckling och branscher med negativ utveckling. Den positiva utvecklingen för den totala industrins ordergång förklaras av ett par branscher där utvecklingen var väldigt stark. Starkast utveckling visade den volatila branschen annan transportmedelsindustri som verkligen har blandat stora uppgångar med nedgångar under 2013. Även industrin för petroleumprodukter, som är den stora branschen i huvudgruppen energirelaterade insatsvaror, gick väldigt starkt i november. Uppgången var väntad då ett planerat produktionsstopp ledde till stora nedgångar i september och oktober. Trots uppgången är dock nivån fortfarande betydligt lägre än innan produktionsstoppet. Även elektronikvaruindustrin gick mycket starkt i november. Totalt ökade ordergången med 30,9 procent jämfört med oktober i säsongrensade tal. Till skillnad från utvecklingen i industrin för petroleumprodukter där både hemma- och exportmarknaden ökade i november, var det endast exportmarknaden som visade positiv utveckling för elektronikvaruindustrin. Störst nedgång redovisades inom övrig maskinindustri vars ordergång föll med totalt 9,6 procent vilket innebar den tredje månaden i följd av negativ utveckling för branschen.

Fortsatt negativ tremånadersutveckling

Utvecklingen i tremånadersjämförelsen för den totala industrin fortsatte i november att vara negativ. Den totala ordergången till industrin sjönk med 3,0 procent under perioden september–november jämfört med juni–augusti, i säsongrensade tal. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden visade motsvarande jämförelse nedgångar på 2,1 respektive 3,6 procent. Bland industrins delbranscher visade majoriteten negativa tremånadersutvecklingar. Resultaten indikerar att höstens ordergång till industrin var svag för de allra flesta branscherna. Den bransch som

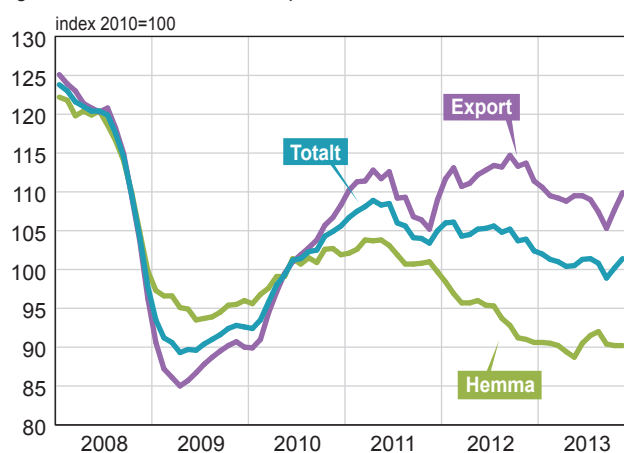
gick allra sämst var industrin för petroleumprodukter. Även branschen övrig maskinindustri redovisade en betydande nedgång jämfört med föregående tremånadersperiod. Nedgångarna för de båda branscherna var framförallt störst på respektive exportmarknad. Ett positivt undantag bland delbranscherna var elektronikvaruindustrin vars ordergång ökade med 29,8 procent. Även där var det exportmarknaden som drev utvecklingen med en ökning på 36,0 procent. Ökningen förklaras av svaga sommarmånader tillsammans med mycket starka utvecklingar i september och november.

Fortsatt negativ årsutveckling

Den ackumulerade årsutvecklingen för den totala industrin var negativ för sju månader i följd. Likt jämförelsen för de första tio månaderna i oktober, var den ackumulerade ordergången de elva första månaderna 2013 1,4 procent lägre än motsvarande period 2012, i kalenderkorrigerade tal. Nedgången förklaras av svagare utveckling på båda delmarknaderna, där hemmamarknaden står för den större nedgången på 2,7 procent medan exportmarknaden backade med 0,5 procent. Den svagare årsutvecklingen förklaras av svagare ordergång i framförallt maj, juni och augusti till och med oktober. Däremot hade mars en betydligt starkare ordergång 2013 än året innan. Med en månad kvar av året tyder dock det mesta på att den ackumulerade ordergången 2013 kommer att vara lägre än 2012 när året ska summeras. De flesta delbranscher har haft en sämre ordergång 2013 än 2012. Några positiva undantag är annan transportmedelsindustri, motorfordonsindustrin samt elektronikvaruindustrin.

Industrins leveranser

Säsongrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Fasta priser

Ökade leveranser

Utvecklingen i den totala industrins leveranser vände i november starkt uppåt efter nedgången i oktober. Totalt ökade leveranserna med 7,0 procent säsongrensat och jämfört med oktober. Granskar man utvecklingen uppdelat på hemma- och exportmarknaden ser man att det var exportmarknadens ökning på 10,5 procent som låg bakom den totala leveransökningen. Även hemmamarknaden visade en ökning av leveranser, om än lite mer blygsam, på 1,6

procent. På årsbasis var utvecklingen av industrins totala leveranser i november oförändrad jämfört med motsvarande månad föregående år. Uppdelat på hemma- och exportmarknaden visade motsvarande jämförelse en oförändrad utveckling för hemmamarknaden, medan exportmarknaden ökade med 0,1 procent. Den oförändrade årstakten visar att leveranserna inte var uppseendeväckande stora, trots den stora ökningen på månadsbasis. Det är snarare de låga leveranserna i oktober som förklarar den starka månadutvecklingen i november.

UTRIKESHANDEL

Fortsatt svagt för svensk export

Världshandeln med varor visade bättre fart under slutet av förra året. Ökningarna skedde dock i första hand mellan tillväxtmarknader och USA, medan länderna i Europa, som är Sveriges största handelspartners, visade mer beskedliga förbättringar i handeln med omvärlden. Den svenska varuexporten fortsatte i december att visa en svag utveckling och var under hela andra halvåret i föl en besvikelse.

Varuexport, varuområden				
Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-nov	2012 jan-nov		
Skogsvaror	110 541	114 811	11,0	-4
- Trävaror	21 757	22 237	2,2	-2
- Papper	67 339	70 818	6,7	-5
Mineralvaror	101 679	124 964	10,1	-19
- Järnmalm	17 031	21 326	1,7	-20
- Järn och stål	43 702	54 061	4,4	-19
Kemivaror	129 163	129 375	12,9	0
- Läkemedel	52 698	53 916	5,2	-2
Energivaror	84 360	108 989	8,4	-23
Verkstadsvaror	443 182	474 732	44,1	-7
- Maskiner	160 103	173 479	15,9	-8
- Elektrovaror	114 852	127 622	11,4	-10
- Vägfordon	106 866	109 580	10,6	-2
Övriga varor	135 204	135 262	13,5	0
- Livsmedel	57 756	53 416	5,8	8
Totalt	1 004 130	1 088 132	100,0	-8

Den svenska utrikeshandeln med varor visar ändå en svagt positiv trend mellan tredje och fjärde kvartalet mätt i löpande priser. Priserna i import- och exportled har haft en nedåtgående trend sedan mitten av 2012. Under andra halvåret 2013 har dock priserna visat en stabilisering och i december steg exportpriserna något. Från november till december ökade exportpriserna till och med mer än exportvärdet, enligt säsongs- och trendjusterade data, vilket indikerar minskade exportvolymen i slutet av året.

Exportorderingen till industrin, som kan ses som tidig indikator för exporten, har fortsatt att gå kräftgång under hösten. Det tidigare raset i oktober kompensades senare med ett betydligt starkare utfall i november, men den underliggande trenden ger inga förhoppningar om några större lyft för svensk varuexport framöver. Export-

torderingången på elektronikvaror får ändå ses som en ljuspunkt i en annars genomgående ganska mörk bild över efterfrågan från utlandet.

Varuimport, varuområden				
Varuområde	Värde mkr		Andel %	Förändr 13/12 %
	2013 jan-nov	2012 jan-nov		
Skogsvaror	27 613	29 125	2,9	-5
Mineralvaror	70 935	85 593	7,5	-17
- Järn och stål	30 749	37 817	3,2	-19
Kemivaror	121 572	131 587	12,8	-8
- Läkemedel	28 083	28 957	3,0	-3
Energivaror	135 772	165 866	14,3	-18
- Råolja	75 685	107 148	8,0	-29
- Oljeprodukter	46 378	44 347	4,9	5
Verkstadsvaror	383 007	412 093	40,5	-7
- Maskiner	95 787	105 711	10,1	-9
- Elektrovaror	142 577	153 248	15,1	-7
- Vägfordon	88 170	90 433	9,3	-3
- Instrument, optiska varor	22 039	23 154	2,3	-5
Övriga varor	207 287	203 056	21,9	2
- Livsmedel	99 811	84 737	10,5	5
Totalt	946 188	1 027 321	100,0	-8

Handelsnetto

Senaste uppgift: december 2013

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

Handelsnettot 1,4 miljarder kronor i december

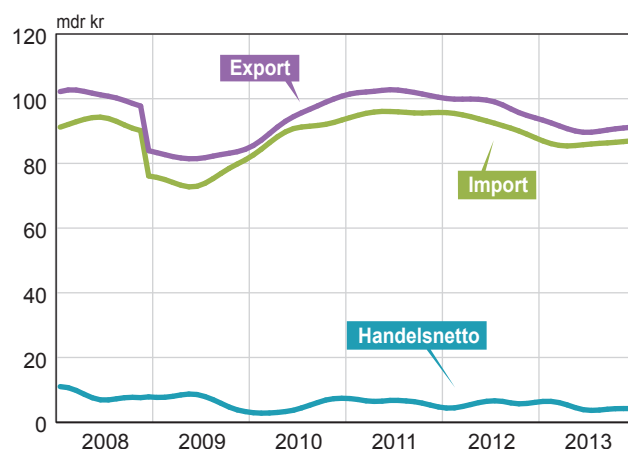
Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 1,4 miljarder kronor under december 2013 enligt preliminära beräkningar. För december 2012 var överskottet 0,3 miljarder kronor.

Varuexportens värde under december uppgick till 86,3 miljarder kronor och varuimportens till 84,9 miljarder. Värdet för varuexporten har därmed ökat med 5 procent medan varuimporten ökat med 4 procent jämfört med december 2012.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

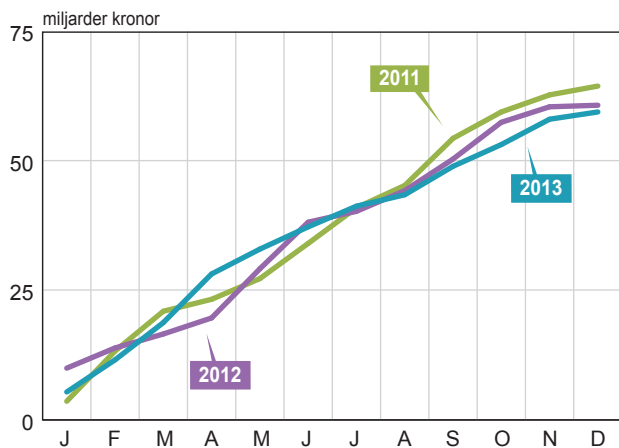
Handeln med länder utanför EU gav ett överskott på 10,9 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 9,5 miljarder.

Antalet vardagar i december var en mer jämfört med december 2012. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 4,2 miljarder kronor för december 2013. För november och oktober 2013 var motsvarande värde också 4,2 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Ackumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Handelsöverskott på 59,4 miljarder kronor för 2013

Under 2013 har värdet för både varuexporten och varuimporten minskat med 7 procent jämfört med 2012. Varuexportvärdet under 2013 uppgick till 1 090,5 miljarder kronor och varuimportvärdet till 1 031,1 miljarder. Handelsnettot för 2013 gav därmed ett överskott på 59,4 miljarder kronor. För 2012 noterades ett överskott på 60,7 miljarder kronor.

HANDEL, KONSUMTION OCH TJÄNSTER

Total detaljhandel

Senaste uppgift: december 2013

Källa: SCB:s o HUI:s detaljhandelsindex

Svagt avslut på detaljhandelsåret

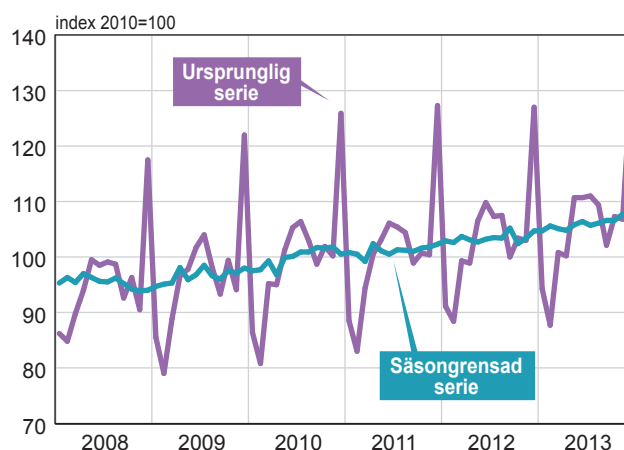
Efter en stark utveckling under hösten där detaljhandelsförsäljningen ökade under tre av fyra månader sedan augusti, vände försäljningsvolymen kraftigt nedåt i december. Korrigerat för säsongvariationer var nedgången 0,8 procent från månaden innan, vilket innebar att majoriteten av uppgången från november suddades ut. Det var framförallt sällanköpshandeln som backade med en nedgång på 1,5 procent.

Nedgången målar en svag bild av årets julhandel, men kan också vara en reaktion nedåt från den ovanligt starka uppgången i november, och nedgången sker således från en hög nivå. Försäljningsvolymen i december var trots allt 0,2 procent högre än i oktober i säsongrensade tal. Den ryckiga månadsutvecklingen sedan oktober försvårar också tolkningen av utvecklingen baserat enbart på den senaste månaden. Tittar man istället på den långsiktiga trendskattningen pekar den stadigt uppåt med en uppgång

på 0,2 procent i december jämfört med månaden innan.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

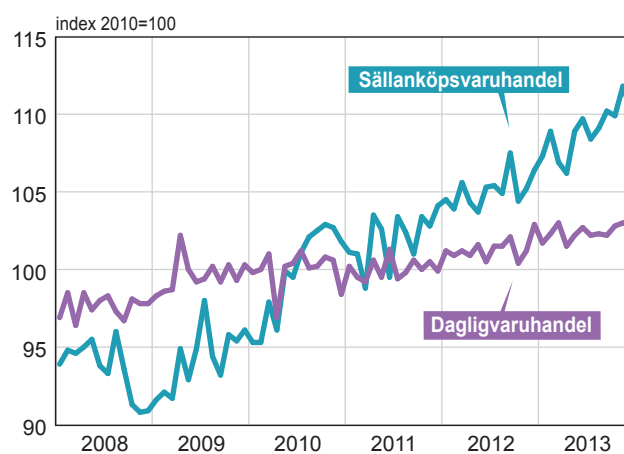
Synar man detaljhandelsutvecklingen ur ett lite längre perspektiv ser avslutningen på året klart ljusare ut. Försäljningsvolymen steg med drygt 0,8 procent fjärde kvartalet, säsongrensat och jämfört kvartalet innan. Uppräknat i årstakt skulle det motsvara en ökning på 3,3 procent, vilket är betydligt starkare än det faktiska utfallet för helåret 2013. Det var framförallt sällanköpshandeln som var drivkraften i uppgången, trots nedgången i december, med en ökning på knappt 1,3 procent i kvartalstakt.

Stark julhandel för internethandeln

Mätt över tolv månader var utvecklingen för detaljhandeln relativt dämpad i december med en uppgång på 1,8 procent, kalenderkorrigerat och jämfört med samma månad året innan. Det var framförallt en ovanligt svag utveckling för dagligvaruhandeln som drog ner med en minskning på 0,1 procent. Nedgången för försäljningen av dagligvaror kan delvis förklaras av prisökningar, men även att antalet helgdagar var fler under julen 2013 än året innan, vilket kan ha bidragit till att fler valde att resa utomlands.

Branschupplagd försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata

Inom sällanköpshandeln var utvecklingen betydligt starkare och i kalenderkorrigerade tal var försäljningsvolymen 3,4 procent högre än motsvarande månad i fjol. Uppgången var dock spretig. Försäljningen mätt i fasta priser steg i

drygt hälften av branscherna och drogs framförallt upp av ett fåtal branscher med kraftig försäljningstillväxt. Snabbast steg elektronikhandeln med en uppgång på 13 procent på årsbasis. Den starka utvecklingen för möbelhandeln under hösten höll i sig även i december då försäljningen ökade med 11,1 procent. Även försäljningen av övrig heminredning drogs med i uppgången och redovisade en betydande volymökning på 4,8 procent i december.

Att hushållen i allt större utstreckning undviker julruschen i butikerna och istället handlar på distans framgår av en synnerligen kraftig försäljningstillväxt för internet- och postorderhandeln i december där försäljningsvolymen steg knappt 20 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Omsättningen i löpande priser ökade med hela 24 procent vilket indikerar högtryck för distanshandeln under december. Det satte sina spår i den traditionella butikshandeln, där försäljningen inom bok- och pappershandeln och leksakshandeln minskade med hela 3,9 respektive 5,7 procent. Klädförsäljning över internet kan också ha varit en dämpande faktor för butiksförsäljningen av kläder och skor som minskade med 2,4 respektive 10,7 procent, men här har sannolikt även det milda vädret under hösten spelat in negativt.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	dec 2013	jan-dec 2013
Dagligvaruhandel	-0,1	1,1
därför:		
Detaljhandel, mest livsmedel	-0,1	1,1
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak	0,3	0,7
Sällanköpsvaruhandel	3,4	3,7
därför:		
Klädhandel	-2,4	-0,4
Skohandel	-10,7	-2,5
Möbelhandel	11,1	5,4
Elektronikhandel	13,0	11,8
Järn- och bygghandel	1,3	3,0
Färghandel	-3,3	-6,9
Bokhandel	-3,9	-8,4
Guldsmedshandel	2,7	4,7
Sport- o fritidshandel	-4,8	2,8
Postorderhandel	19,7	9,4
Totalt detaljhandel	1,8	2,5

Relativt god försäljningstillväxt under 2013

För helåret 2013 har detaljhandeln utvecklats relativt väl. Försäljningsvolymen ökade med 2,5 procent under 2013 jämfört med året innan. Det är något starkare än motsvarande utveckling 2012 då försäljningstillväxten stannade på 2,3 procent. Drivkraften inom detaljhandeln var som vanligt sällanköpsvaruhandeln som steg med 3,7 procent, medan den stabilare dagligvaruhandeln ökade med 1,1 procent.

Elektronikhandeln och postorder- och internethandeln redovisade den starkaste försäljningstillväxten under 2013 med uppgångar på 11,8 respektive 9,4 procent. Betydligt

tyngre gick det för bok- och pappershandeln och färghandeln där försäljningsvolymen minskade med 8,4 respektive 6,9 procent. Även den tungt vägande beklädnadshandeln hade motvind under 2013 med en nedgång på 0,7 procent från året innan.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: november 2013

Källa: Hushållens konsumtionsindikator

Daniel Lennartsson

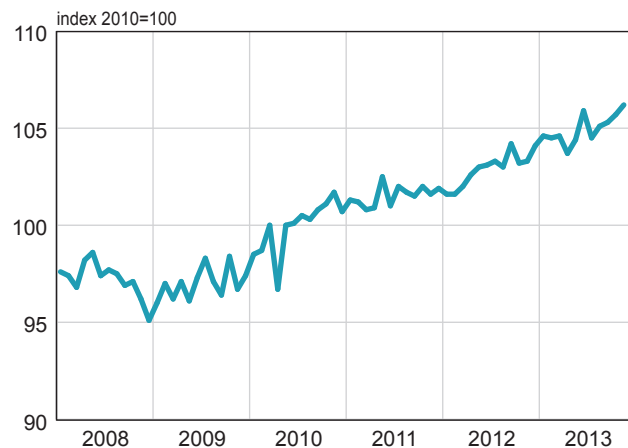
Uppgång i konsumtionen

För fjärde månaden i rad ökade hushållskonsumtionen i november, säsongsgrensat och jämfört med månaden innan. Uppgången på 0,5 procent drevs främst av en stark uppgång i den varaktiga varuhandeln som ökade med 0,7 procent från månaden innan och 8,5 procent mot föregående år. Som varaktig varuhandel räknas exempelvis köp av fordon, möbler samt datorer och annan teknisk utrustning. Bostadsutgifter noterades för en nedgång på 0,1 procentenheter.

Den långsiktiga trendskattningen fortsatte sin stilla marsch uppåt och steg med 0,4 procent från oktober till november. Utvecklingen ser stark ut ur ett tremånadersperspektiv och under perioden september–november steg hushållskonsumtionen med 0,5 procent, korrigerat för säsongsvariationer och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongsgrensade månadsdata

Stark utveckling på årsbasis

Bilden ser mycket ljus ut för konsumtionsutvecklingen mätt över tolv månader. I november var den kalenderkorrigerade volymen 2,8 procent högre än motsvarande månad året innan vilket är den starkaste utvecklingen sedan januari. Den starka siffran bör dock ses i ljuset av en relativt svag jämförelsemånad då novemberkonsumtionen utvecklades svagt 2012 med en uppgång på 1,7 procent på årsbasis. Det var framförallt den varaktiga varuhandelns som ökade med 8,5 procent i kalenderkorrigerade tal. Den delvis varaktiga varuhandeln, som exempelvis innefattar konsumtion av kläder, skor och böcker, ökade med 3,5 procent. Den bransch som uppvisade den snabbaste

ökningstakten var övriga varor och tjänster där volymen steg med 13,7 procent i årstakt. Denna bransch innefattar exempelvis fastighetstjänster och hår- och skönhetsvård. Hushållen verkar också ha fått ny aptit på möbler, heminredning, hushållsutrustning och förbrukningsvaror som ökade med 8,4 procent. Inom rekreation och kultur steg konsumtionsvolymen med 7,7 procent i november jämfört med samma månad året innan.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2013	jan–nov 2013
Detaljhandel, mest livsmedel	2,0	1,5
Beklädnadshandel	2,7	0,2
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	1,4	1,5
Möbler, inredning m.m.	8,4	4,4
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	1,4	1,4
Post- och telekommunikation	-5,8	-2,5
Rekreation och kultur	7,7	4,8
Hotell och restaurang	4,7	3,2
Övriga varor och tjänster	13,7	7,9
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	2,8	2,1

Konsumtionen upp 2,1 procent hittills under 2013

Under de elva första månaderna 2013 har hushållskonsumtionen utvecklats väl och är den delen som driver svensk ekonomi. Konsumtionsvolymen har ökat med 2,1 procent hittills under 2013, jämfört med motsvarande period 2012. Det är framförallt den varaktiga varuhandeln som drar upp med en uppgång på 6,3 procent, medan utvecklingen inom den mindre volatila livsmedelshandeln har stigit med 1,0 procent under motsvarande period. Liksom tidigare är det Övriga varor och tjänster samt rekreation och kultur som har uppvisat den starkaste tillväxten med uppgångar på 7,9 respektive 4,8 procent under 2013. Post och telekommunikation och beklädnadshandeln har däremot haft det tungt med minskad konsumtion på -2,5 respektive 0,2 procent.

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: januari 2014

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

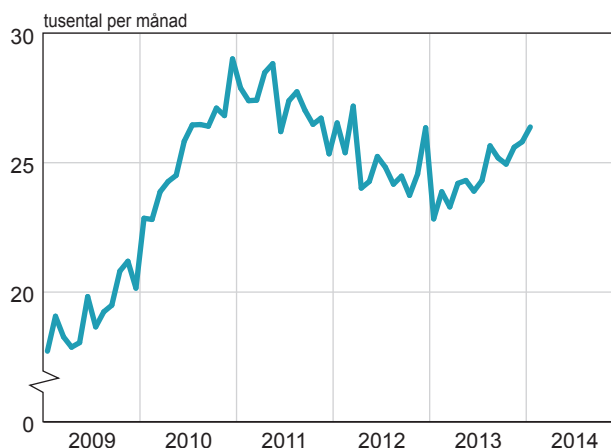
Personbilsregistreringen tar fart

Den relativt starka utvecklingen på personbilsmarknaden under slutet av fjolåret höll i sig även i januari då nyregistreringen steg med 2,8 procent, säsongrensat och jämfört med månaden innan. Månadsvariationerna är vanligtvis relativt kraftiga och nyregistreringarna brukar gå upp och ner från månad till månad. Efter uppgången i januari har de dock ökat tre månader i följd vilket inte hänt sedan inledningen av 2011. Ett sätt att justera för de betydande månadsvariationerna är att istället syna utvecklingen med hjälp av ett tremånaders glidande medelvärde. Under perioden november–januari ökade nyregistreringarna med 2,5

procent, säsongrensat och jämfört med närmast föregående tremånadersperiod. Det var åttonde månaden i rad med uppgång ur ett tremånadersperspektiv vilket indikerar en stabil underliggande tillväxt under hösten.

Nyregistrerade personbilar

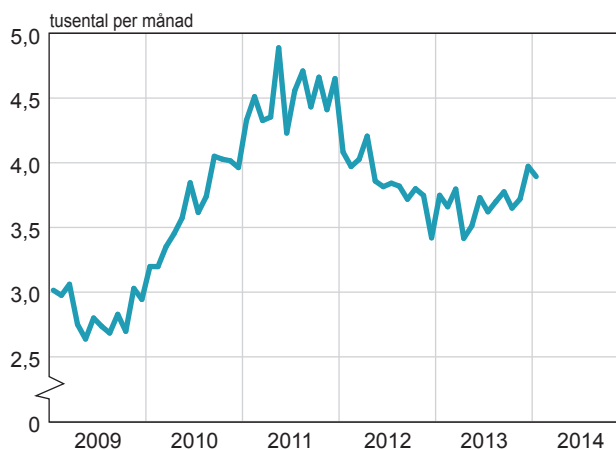
Säsongrensade månadsdata

Mätt i årstakt var uppgången mycket stark med en ökning av antalet nyregistrerade personbilar på 16,3 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Det måste dock ses i ljuset av en mycket svag jämförelsemånad. Nyregistreringarna i januari i fjol påverkades troligtvis kraftigt negativt av att bilhandeln förhandsregistrerade ett betydande antal personbilar i slutet av 2012, i samband med en ny miljöbilsdefinition för personbilar som trädde i kraft vid årsskiftet. Om man jämför lite längre bakåt i tid var antalet nyregistrerade bilar i januari 2,1 procent högre än samma månad 2012, men 0,6 procent lägre än 2011.

Nyregistrerade lastbilar

Säsongrensade månadsdata

Lastbilarna ned från hög nivå

Efter en mycket kraftig uppgång i december minskade nyregistreringen av lastbilar med 2,3 procent i januari, säsongrensat och från månaden innan. Nedgången följer dock efter två månader i rad med starka uppgångar, och lastbilsregistreringarna var i januari säsongrensat 6,4 procent högre än i oktober.

Utvecklingen på lastbilsmarknaden har pekat svagt uppåt under det senaste halvåret. Den positiva utveck-

lingen framgår tydligare ur ett tremånadersperspektiv som har uppvisat ökning varje månad sedan augusti. Nyregistreringen av lastbilar för perioden november–januari steg med 4,2 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod, säsongrensat.

Produktionen inom tjänstesektorn

Senaste uppgift: november 2013

Källa: SCB:s tjänsteproduktionsindex

Ingen vidare fart i tjänsteproduktionen

Trenden för den svenska produktionen av tjänster är fortsatt svagt positiv. I november steg tjänsteproduktionen med 0,5 procent säsongrensat och jämfört med månaden innan. Produktionsökningen på årsbasis var 0,9 procent. För tjänstesektorn som helhet var det en högst beskedligt ökning i november jämfört med tillverkningsindustrin som visade en betydligt starkare siffra för november. På månadsbasis var produktionen särskilt god för parti- och detaljhandeln, hotell och restaurang samt kultur, nöje och fritid. En svagare utveckling noterades inom transportbranschen. Sett ur ett tremånadersperspektiv var produktionsökningen 0,5 procent jämfört med närmast föregående tremånadersperiod, det vill säga med samma produktionstakt som det senaste månadsutfallet.

Tjänsteproduktionsindex

Produktionen inom tjänstesektorn. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2013	jan–nov 2013
Motorhandel	–0,1	–0,9
Partihandel	0,8	–0,8
Detaljhandel	4,1	2,0
Transport och magasinering	0,9	0,0
Hotell och restaurang	4,6	3,5
Telekommunikation	–5,5	–2,1
Datakonsultverksamhet o.d.	1,9	–1,2
Företagstjänster	–1,0	1,1
Kultur, nöje och fritid	5,6	5,4
Total tjänstesektor	0,9	0,9

Svagast för IT-branscherna på årsbasis

Tjänsteproduktionen steg med 0,9 procent i kalenderkorrigerade tal och jämfört med motsvarande månad i fjol. Detaljhandeln gick starkt i november med en volymökning på årsbasis med 4,1 procent, kalenderkorrigerat. Fortsatt bra gick det även för branscherna kultur, nöje och fritid som ökade med 5,6 procent i november. Men även uthyrnings- och resetjänster med en uppgång på 5,3 procent samt hotell och restaurang som ökade med 4,6 procent bidrog starkt till uppgången av tjänsteproduktionen. Svagast gick det för IT-branschen och då särskilt för telekomföretagen där produktionen minskade med 5,5 procent i november. En negativ produktionsutveckling på årsbasis var det även för produktionen av företagstjänster som backade med 1,0 procent.

Branschen utbildning har ökat mest under året

Den ackumulerade uppgången för tjänsteproduktionen under de elva första månaderna 2013 ligger nu i paritet med årsutvecklingen med en ökning på 0,9 procent, jämfört samma tidsperiod föregående år. Eftersom den summerar upp elva av tolv månader för 2013 bör siffran ge en bra indikation på tjänsteproduktionens slutliga ökning för helåret 2013 jämfört med helåret 2012, även om en månad fortfarande återstår. De största uppgångarna återfanns i branscherna utbildning samt kultur, nöje och fritid med produktionsökningar på 5,7 respektive 5,4 procent. I botten skiktet hittas telekommunikation och datakonsulter, men även motorhandeln och partihandeln har som helhet utvecklats svagt under 2013.

BYGGMARKNAD

Trögt i byggsektorn, men optimismen växer

Enligt Konjunkturbarometern har orderstockarna inom bygg- och anläggningsverksamhet ökat endast marginellt de senaste tre månaderna. Bedömningarna av orderstockens storlek är fortfarande betydligt mer negativa än normalt och närmare 60 procent av byggföretagen uppger att den är för liten. Byggproduktionen har ökat något, medan antalet anställda har fortsatt att minska. Anbudspriserna har varit i det närmaste oförändrade de senaste månaderna. En majoritet av byggföretagen, närmare 60 procent, anger otillräcklig efterfrågan som främsta hinder för verksamheten, medan drygt 20 procent uppger ”andra faktorer”. Endast 7 procent av företagen har finansiella restriktioner som främsta hinder.

Byggbranschen är optimistisk inför de närmaste tre månaderna och såväl orderstockar som byggproduktion förväntas öka. Även sysselsättningen bedöms stiga något efter att ha minskat under snart två års tid. Företagens bedömning av läget på ett års sikt är mer optimistisk än på länge och drygt 60 procent av byggföretagen räknar med att byggmarknaden kommer att utvecklas positivt det kommande året.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: december 2013

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

November–december 2013 +0,0 procent

Mellan november och december 2013 var faktorprisindex oförändrat. Byggmaterial och Transporter, drivmedel och elkraft gick upp med 0,1 procent vardera. Inom den sistnämnda gruppen var det dieselolja som hade störst påverkan med en ökning på 0,6 procent. Störst påverkan på entreprenörens kostnader hade Byggmaterial. Prisökningar kan noteras för armeringsstål, järn och stål, snickerier, golvmaterial och betongvaror.

Byggherrekostnaderna gick ned med 0,5 procent på grund av sänkta räntekostnader. Lägre kostnader för projektering och allmänna kostnader påverkade också.

Bostadslånen på uppgång igen

Byggandet i Sverige har de senaste åren inte hängt med befolkningstillväxten, vilket har lett till högre priser på bostäder. I kombination med låga boräntor har det bidragit till att hushållen lånar alltmer till sitt boende. Efter en tids avmattning ökar åter utlåningstillväxten för bostadslån. Riksbanken och Finansinspektionen bedömer dock i dagsläget inte att den finansiella stabiliteten är hotad.

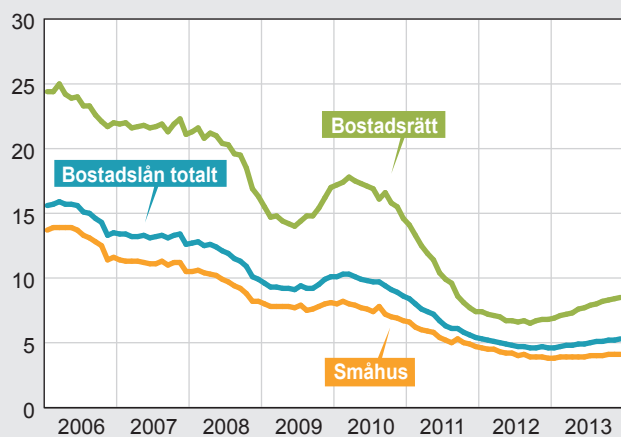
Bostadspriserna bestäms primärt av balansen mellan utbud och efterfrågan och en stor del av prisuppgången de senaste åren kan härledas till att efterfrågan överstigit utbudet. Utvecklingen på arbetsmarknaden har också betydelse för efterfrågan på bostäder och en ökad urbanisering har höjt bostadspriserna, särskilt i storstäderna. Prisökningen har bidragit till att höja efterfrågan på bolån samtidigt som det låga ränteläget och bankernas relativa frikostighet med utlåningen gjort det möjligt för hushållen att låna mer. Vissa dämpande restriktioner som exempelvis bolånetaket har satts in och var en av faktorerna till den dämpade utlåningstillväxten 2010–2012. Då bostadsköpen i Sverige till hög grad finansieras av lån utvecklas bostadspriserna och utlåningen i regel åt samma håll och påverkar varandra. Samtidigt som prisökningar på bostäder ligger bakom den ökade utlåningen så hjälper förmånliga utlåningsvillkor till att pressa bostadspriserna uppåt.

Utlåningstillväxten tilltar återigen

De svenska hushållen fortsätter att öka sina bolåneskulder. Skuldstocken växer dock i en långsammare takt än den gjorde för ett par år sedan. Utlåningen till bostadsändamål uppvisade en årlig tillväxttakt på över 15 procent 2005–2006 men avtog sedan successivt och bottnade på 4,6 procent i slutet av 2012. Under 2013 började dock tillväxttakten åter att stiga något och låg vid årsskiftet på 5,3 procent.

Hushållens bolåneskulder

Årlig tillväxttakt, procent

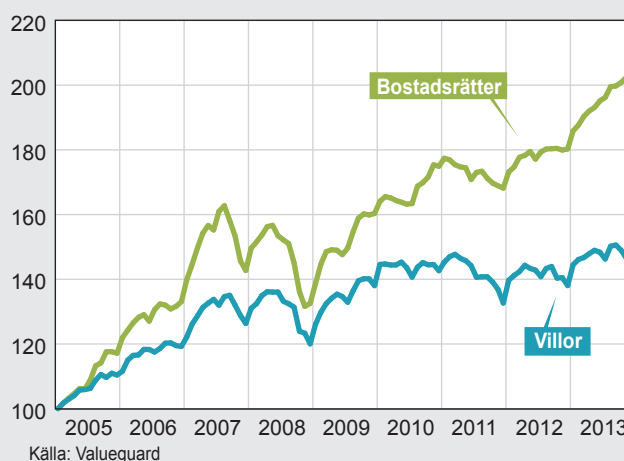
Det är utlåningen till bostadsrätter som står för den största procentuella ökningen men även tillväxttakten på lån med småhus som säkerhet har stigit. Lån till småhus står för drygt 70 procent av svenskarnas totala bolåneskulder som vid årsskiftet uppgick till 2 341 miljarder, vilket innebar en ökning med 117 miljarder under 2013. Utlåningen till småhus uppgick till 1 700 miljarder medan utlåningen till bostadsrätter uppgick till 640 miljarder.

Fortsatt stigande bostadspriser

Den senaste statistiken visar att prisutvecklingen på bostadsmarknaden fortsatt uppåt. Bostadsrättspriserna har stigit rejält medan villapriserna har gått upp i mer måttlig takt. Enligt Valueguards HOX-index steg bostadspriserna med drygt 7 procent under 2013. Priserna på bostadsrätter gick upp med 13 procent medan villapriserna steg med 4 procent.

Bostadspriser

Index januari 2005=100

Källa: Valueguard

SCB:s småhusbarometer visade samtidigt att huspriserna stigit med ungefär 4 procent fjärde kvartalet 2013 jämfört med motsvarande kvartal 2012. Störst prisökningar återfanns i Norrbotten och Västernorrland men även i storstadsregionerna gick priserna upp.

Bostadsbyggandet vänder svagt uppåt

Bostadsbyggandet i Sverige minskade kraftigt i samband med krisen i början av 1990-talet och var lågt under många år. Efter en gradvis uppgång 2001–2008 sjönk byggandet kraftigt 2009–2010 i samband med finanskrisen. De tre senaste åren har byggandet ökat något, framför allt genom ökade investeringar i flerbostadshus. Antalet färdigställda lägenheter i flerbostadshus steg med 18 procent 2011 och med 32 procent 2012. Siffror för fjärde kvartalet 2013 är ännu inte tillgängliga så därför finns ingen helårssiffra att tillgå, men under de tre första kvartalerna färdigställdes ungefär lika många flerbostadslägenheter som under samma pe-

I FOKUS

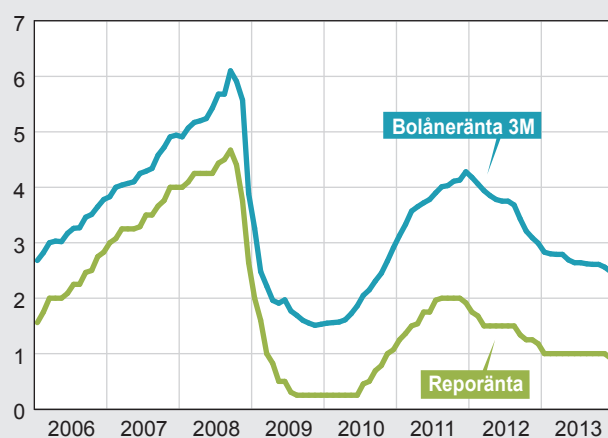
riod 2012. Tittar vi på antalet påbörjade lägenheter så visar statistiken däremot en tydlig ökning av bostadsbyggandet under fjolåret. De tre första kvartalen 2013 påbörjades 5 100 fler lägenheter i flerbostadshus än motsvarande period 2012, det motsvarar en ökning med 39 procent.

Att bostadsbyggandet varit lågt under lång tid har i kombination med en stadigt ökad befolkning inneburit ökad bostadsbrist. De senaste årens lilla uppgång har varit långtifrån tillräcklig för att möta behovet. Efterfrågan har helt enkelt varit större än utbudet vilket pressat upp priserna på bostäder. Prisuppgången har dessutom sannolikt förstärkts av att tillgången på hyresrätter har minskat. Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas bostadsmarknadsanalyser 2013 visar att samtliga landets län upplever brist på hyresrätter. Rapporten visar även att bostadsbristen är störst i storstadsområden samt i universitetsstäder, vilket särskilt drabbar ungdomar.

Sjunkande bolåneräntor de två senaste åren

Bolåneräntorna har efter finanskrisen varit historiskt låga och efter en uppgång 2011 har de åter sjunkit. Under 2013 fortsatte nedgången även om den inte var lika stor som 2012 då den rörliga bolåneräntan gick ner med 1,3 procentenheter. Räntenedgången 2013 stannade på 0,52 procentenheter. Den främsta orsaken till detta är att reporäntan hållits oförändrad ända fram till Riksbankens senaste räntemöte i december då man sänkte med 0,25 procentenheter. Även räntorna på bundna lån upp till och med 5 år har sjunkit något under året medan räntor på lån med ännu längre räntebindningstid har stigit. Det sistnämnda kan ses som ett tecken på att de rörliga räntorna väntas stiga på lång sikt.

Räntor
Procent

Källa: Riksbanken, SCB

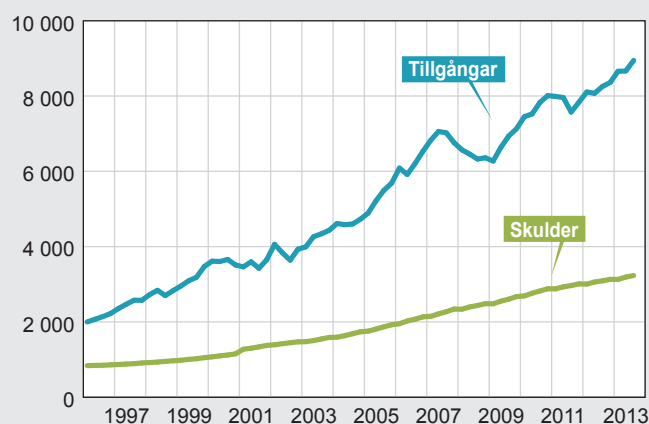
Hot mot den finansiella stabiliteten?

Riksbanken har under en tid riktat fokus mot hushållens höga skuldsättning, även om direktionen varit splittrad i

frågan. Det kan återigen konstateras att hushållens skuldsättning är hög i ett internationellt perspektiv och att många länder såsom Spanien, Irland och Danmark har drabbats av djupa kriser efter prisras på bostadsmarknaden.

Ställer man däremot hushållens tillgångar i relation till skulderna ser man att tillgångssidan har vuxit klart mer än skuldsidan under de senaste åren. Både bostadstillgångar och finansiella tillgångar har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Finansräkenskaperna visar att differensen mellan hushållens finansiella tillgångar, som främst utgörs av aktie- och fondinnehav, försäkringssparande och bankinlåning, och deras finansiella skulder ökat markant. Från första kvartalet 1996 till tredje kvartalet 2013 steg hushållens finansiella tillgångar med närmare 7 000 miljarder kronor. Under samma tidsperiod ökade de finansiella skulderna "endast" med knappt 2 400 miljarder. Det är framförallt en god utveckling av hushållens aktieinnehav som höjt förmögenheten men även sparandet i pensionsförsäkringar har ökat kraftigt.

Hushållens finansiella tillgångar och skulder
Miljarder kronor

Finansinspektionen (FI) har av regeringen tilldelats ansvaret för finansiell stabilitet. FI bedömer att de finansiella riskerna med hushållens skuldsättning i dagsläget är relativt små. Man påpekar dock att amorteringarna på bolån är låga och lade under hösten 2013 fram ett förslag på individuella amorteringsplaner för bolånetagare. En statlig utredning som också presenterades under hösten visade att det är hushållen med de högsta inkomsterna som sitter på de högsta lånen. Det finns således marginaler för ökade amorteringar. Det innebär även att hushållen generellt har marginaler för stigande räntor och för en prisnedgång på bostäder även om enskilda hushåll givetvis kan drabbas hårt och tvingas flytta om bostadspriserna faller eller räntorna stiger kraftigt. Riksbanken varnar dessutom i en färsk studie för att stora prisfall på bostäder skulle kunna minska hushållskonsumtionen och därigenom dämpa den svenska tillväxten.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	dec 13/nov 13	dec 13/dec 12
Entreprenadkostnader	0,1	1,6
Byggmaterial	0,1	1,8
Löner	0,0	1,8
Maskiner	0,0	1,2
Transporter, drivmedel, elkraft	0,1	0,2
Omkostnader	0,0	1,4
Byggherrekostnader	-0,5	0,6
Total byggkostnad	0,0	1,5

December 2012–december 2013 +1,5 procent

Faktorprisindex steg med 1,5 procent mellan december 2012 och december 2013. Mellan helåret 2012 och helåret 2013 var förändringen 1,3 procent.

Entreprenörens kostnader steg med 1,6 procent mellan december 2012 och december 2013, vilket drog upp totalindex med 1,5 procentenheter.

Byggherrekostnaderna steg med 0,6 procent på årsbasis, vilket berodde på att tjänstemannalöner, projektering och allmänna kostnader gick upp samtidigt som räntekostnader gick ned.

NÄRINGS LIV**Produktionen i näringslivet**

Senaste uppgift: november 2013

Källa: SCB:s produktionsindex över näringslivet

Tobias Fagerberg

Stigande produktion inom näringslivet

November var den starkaste månaden för produktionen inom näringslivet på över två år. I oktober spretade utvecklingen mellan delsektorerna medan bilden i november var samstämmigt positiv. Jämfört med föregående månad ökade produktionen med 2,0 procent. Den starkaste utvecklingen stod industriproduktionen (inklusive energibranschen) för som ökade med hela 6,4 procent. För industriproduktionen, som länge haft negativ utveckling, är det ett tydligt trendbrott. Även byggproduktionen och tjänsteproduktionen hade en stark utveckling i november med uppgångar för båda delindexen.

Produktionen i näringslivet

Förändring i procent

	nov 13/ okt 13 ¹⁾	sep–nov 13/ jun–aug 13 ¹⁾	nov 13/ nov 12 ²⁾
Industri inkl. energi	6,4	0,5	1,3
Bygg	2,8	2,0	6,0
Tjänster	0,4	0,5	0,9
Totalt	2,0	0,6	1,4

1) Säsongsensat och kalenderkorrigerat
2) Kalenderkorrigerat

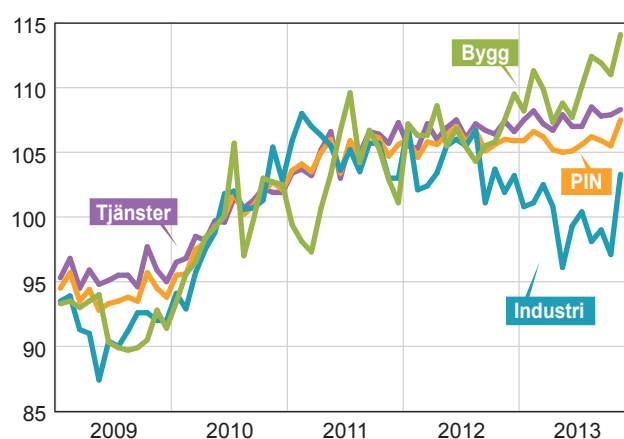
Positiv utveckling senaste tremånadersperioden

Produktionen under perioden september–november uppvisade en positiv utveckling jämfört med närmast föregående

ende tremånadersperiod. Under september–november ökade produktionen inom näringslivet med 0,6 procent, i säsongsensade tal, jämfört med perioden juni–augusti. Tjänstesektorn som är den största delsektorn i näringslivet bidrog mest till uppgången men byggproduktionen uppvisade den starkaste utvecklingen med en produktionsökning på 2,0 procent. Föregående månad gav en negativ tremånadersjämförelse för industriproduktionen men den kraftiga uppgången i november innebar att tremånadersjämförelsen åter blev positiv. Industriproduktionen ökade under september–november med 0,5 procent jämfört med föregående tremånadersperiod.

Näringslivets produktionsutveckling

Säsongsensade värden. Index 2010=100

Svag nedgång jämfört med föregående år

Hittills under 2013 har näringslivets produktion i kalenderkorrigerade tal minskat med 0,1 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Den ackumulerade årsutvecklingen har dock stigit med 0,2 procentenheter jämfört med föregående månad. Utvecklingen har varit starkast för bygg- och tjänstesektorn som haft en ökning på 3,7 respektive 1,0 procent. Industriproduktionen har däremot uppvisat en tillbakagång med 4,0 procent. Efter ett relativt starkt första kvartal möttes produktionen inom näringslivet av ett sämre andra och tredje kvartal. Den negativa ackumulerade utvecklingen beror således på det svaga andra och tredje kvartalet.

PRISER**Konsumentpriser**

Senaste uppgift: december 2013

Källa: SCB:s konsumentprisindex

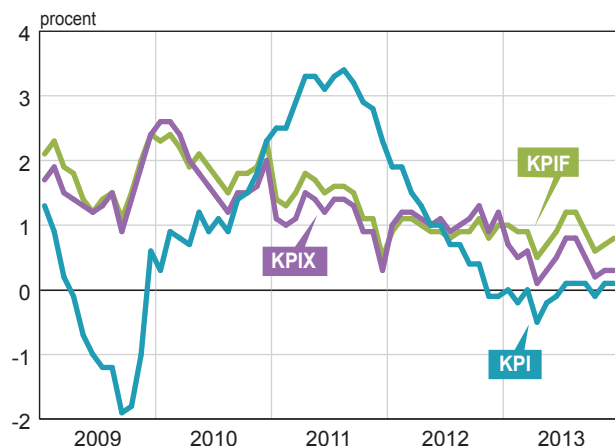
Oförändrad inflationstakt

Konsumentprisindex (KPI) för december 2013 visade att prisökningarna var fortsatt mycket låga. Inflationstakten, det vill säga förändringen i KPI under de senaste tolv månaderna, landade precis som i november på 0,1 procent. När 2013 summeras kan vi konstatera att KPI under året legat i stort sett still och mätt som årsgenomsnitt var index oförändrat jämfört med föregående år. Utvecklingen var

likartad även 2012 vilket innebär att KPI är kvar på ungefär samma nivå som vid utgången av 2011.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Prisökningarna var i årstakt låga eller negativa för i stort sett samtliga varor. Bland huvudgrupperna var det bara hälso- och sjukvård samt utbildning som uppvisade någon uppgång att tala om med 2,2 respektive 1,8 procent. De undergrupper som bidrog mest till inflationen var livsmedel (1,5 procent) och hyror (2,1 procent) som vardera bidrog med 0,2 procentenheter. Precis som tidigare sänktes inflationen främst av lägre räntekostnader (-4,8 procent) som bidrog nedåt med 0,2 procentenheter.

Konsumentprisernas förändring

December 2013

	Förändring från		Bidrag till förändring sedan dec 2012 ¹⁾
	Föregående månad	dec 2012	
Livsmedel och alkoholfria drycker	-0,1	1,0	0,1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	-0,1	1,2	0,0
Kläder och skor	-0,3	1,1	0,0
Boende	-0,2	-0,1	-0,1
Inventarier och hushållsvaror	-0,1	-1,4	-0,1
Hälso- och sjukvård	0,2	2,2	0,1
Transport	2,1	-0,1	0,0
Post och telekommunikationer	-2,1	-2,9	-0,1
Rekreation och kultur	1,0	-0,6	-0,1
Utbildning	0,2	1,8	0,0
Restauranger och logi	0,2	1,3	0,1
Div varor och tjänster	0,1	1,1	0,1
KPI totalt	0,3	0,1	0,1

1) Procentenheter

Svagt ökad underliggande inflation

Rensat för effekten av räntesatsförändringar var inflationen enligt måttet KPIF 0,8 procent, vilket var en svag uppgång från november då den var 0,7 procent. Det var andra månaden i rad som KPIF-inflationen ökade med 0,1 procentenhet men nivån är fortsatt historiskt låg. Mätt som årsgenomsnitt ökade KPIF med 0,9 procent under 2013 vilket är en tangering av det tidigare bottenrekordet från 1998. Att inflationen är så låg beror till stor del på den långvariga och djupa internationella lågkonjunkturen.

Sjunkande energi- och råvarupriser innebar tillsammans med dämpade löneökningar att kostnadstrycket i ekonomin var mycket dämpat under 2013.

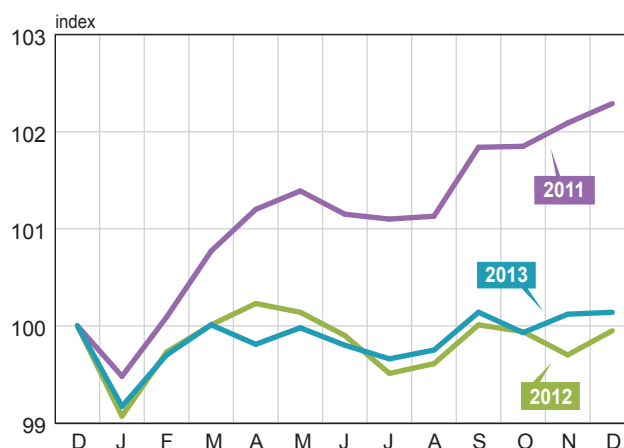
Månadsutvecklingen vände upp

Efter nedgångar i både oktober och november vände månadsutvecklingen upp i december då KPI steg med 0,3 procent jämfört med november. Uppgången berodde främst på att priserna på transporttjänster ökade med 9,4 procent och drog upp utvecklingen med 0,3 procentenheter. Huvudorsaken till detta var att priserna på utrikes flygresor steg med hela 44 procent jämfört med november. Även 2012 syntes en liknande utveckling och det finns anledning att tro att det kan handla om ett nytt säsongsmönster. Andra varugrupper som uppvisade prisökningar var paketeresor och grönsaker som bidrog med 0,1 procentenhet vardera.

Uppgången på månadsbasis motverkades av en prisnedgång på 13,5 procent inom gruppen kaffe, te och kakao som drog ner utvecklingen med 0,1 procentenhet. Även prisnedgångar på el samt teletjänster och utrustning drog ner index med 0,1 procentenhet vardera.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år = 100

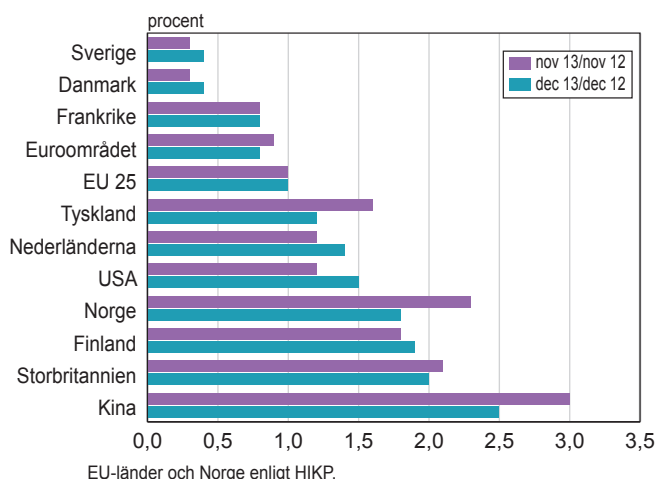

Svensk inflation fortsatt låg i EU-perspektiv

Mätt med det EU-harmoniserade måttet HIKP var den svenska inflationstakten i december 0,4 procent. Sverige låg därmed fortsatt en bit under snittet i såväl EU (1,0 procent) som euroområdet (0,8 procent). I ett EU-perspektiv står Sverige tillsammans med vårt grannland Danmark ut med en betydligt lägre inflationstakt än i jämförbara länder. Finland har exempelvis en inflation på 1,9 procent och såväl Österrike som Storbritannien ligger på 2,0 procent. Av de EU-länder som har lägre inflationstakt än Sverige är majoriteten sådana som drabbats hårt av den ekonomiska krisen. I botten återfinns Grekland med en negativ inflationstakt på 1,8 procent.

Inflationstakten i olika länder

Säsongrensade månadsdata

EU-länder och Norge enligt HIKP.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: december 2013

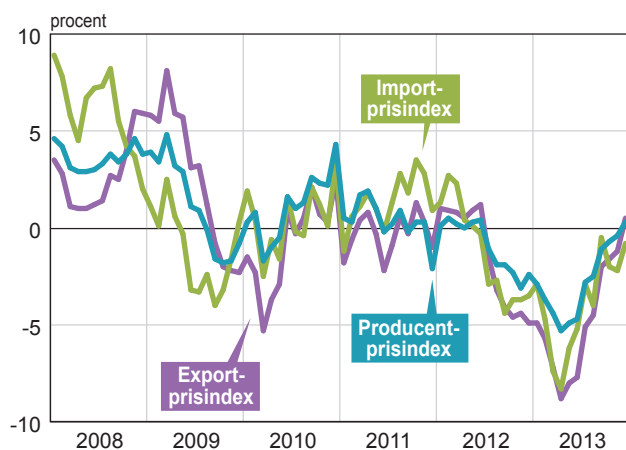
Källa: SCB:s producentprisindex

Producent- och importpriserna uppåt i december

Från november till december steg importpriserna med 2,3 procent och exportpriserna med 1,6 procent. På hemmamarknaden steg priserna med 0,8 procent. De totala producentpriserna steg under samma period med 1,2 procent.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre priser på råolja bidrog främst till uppgången på importmarknaden. På exportmarknaden bidrog främst högre priser på motorfordon till uppgången. Högre priser på fjärrvärme bidrog mest till uppgången på hemmamarknaden. Uppgången på alla marknader motverkades av lägre priser på el.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga producentpriserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, steg med 1,5 procent från november till december 2013.

Jämfört med december 2012 har producentpriserna totalt stigit med 0,3 procent. Under samma period har priserna stigit med 0,5 procent på exportmarknaden och

0,1 procent på hemmamarknaden. På importmarknaden har priserna sjunkit med 0,8 procent. Priserna för inhemsk tillgång har gått ned med 0,3 procent.

ARBETSMARKNAD**Sysselsättning och arbetslöshet**

Senaste uppgift: december 2013

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

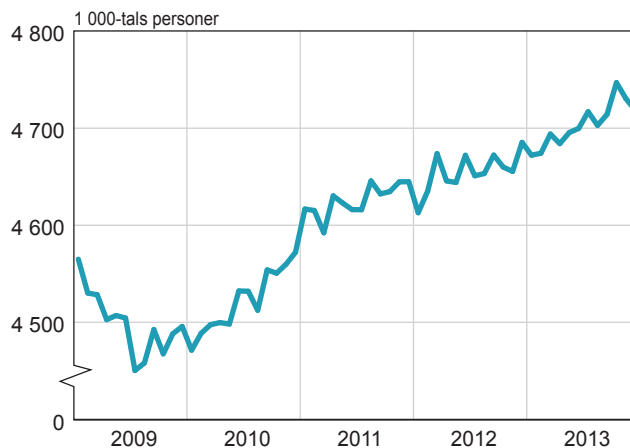
Gabrielle Larsson

I december 2013 var 4 680 000 personer i åldern 15–74 år sysselsatta. Antalet arbetslösa uppgick till 380 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Antalet arbetade timmar var i genomsnitt 137,2 miljoner per vecka. För säsongrensade data är trenden fortsatt positiv för antalet och andelen sysselsatta medan trenden för antalet och andelen arbetslösa endast uppvisar små förändringar.

Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsstatistik visar på en minskning av arbetslösheten. I december 2013 var 411 000 personer inskrivna som arbetslösa, en minskning med drygt 3 000 personer jämfört med december 2012. Även antalet personer varslade om uppsägning fortsätter att minska. Antalet nya lediga platser uppgick till 50 000 och 33 000 personer fick ett arbete.

Antal sysselsatta

Ålder 15–74 år. Säsongrensade månadsvärden

Antalet tidsbegränsat anställda fortsätter att öka

I december 2013 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 4 680 000, vilket inte är en statistiskt säkerställd förändring jämfört med december 2012. Antalet sysselsatta kan vara något underskattat för december 2013 på grund av bortfallet. Antalet sysselsatta män var 2 450 000 och antalet sysselsatta kvinnor var 2 230 000.

Sysselsättningsgraden uppgick till 65,2 procent för befolkningen i åldern 15–74 år. För kvinnorna var sysselsättningsgraden 62,9 procent och motsvarande tal för männen var 67,5 procent.

Arbetsmarknad

	Antal sysselsatta, 1 000-tal		Antal arbetade timmar, 10 000-tal		Ant. arbetslösa 1 000-tal	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
jan	4 519	4 578	14 070	13 210	414	421
feb	4 559	4 597	15 160	15 160	407	427
mar	4 621	4 643	15 350	14 870	400	448
apr	4 603	4 642	14 190	15 090	401	445
maj	4 616	4 667	14 380	14 650	431	417
jun	4 788	4 815	14 690	14 640	477	484
jul	4 839	4 905	9 270	9 530	387	382
aug	4 718	4 766	12 450	12 230	381	377
sep	4 666	4 708	15 870	16 010	382	382
okt	4 656	4 746	15 870	16 240	376	374
nov	4 630	4 704	15 620	15 780	392	382
dec	4 647	4 680	13 550	13 720	381	380

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Antalet heltidsarbetande, det vill säga personer som arbetar 35 timmar eller mer per vecka, ökade med 55 000 till 3 593 000. Antalet heltidsarbetande män uppgick till 2 111 000 och heltidsarbetande kvinnor till 1 482 000.

I december 2013 uppgick antalet anställda till 4 169 000. Antalet tidsbegränsat anställda ökade med 44 000 till 680 000. Det är den fjärde månaden i rad som antalet tidsbegränsat anställda ökar jämfört med motsvarande månader föregående år.

Antalet fast anställda uppgick till 3 489 000 i december 2013. Jämfört med motsvarande månader föregående år har det inte skett någon statistiskt säkerställd förändring i antalet fast anställda någon månad under 2013.

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick säsongsgrensat till 4 718 000 i december 2013, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 65,7 procent. Av männen var 68,0 procent sysselsatta och för kvinnorna var motsvarande siffra 63,4 procent. Trenden är fortsatt positiv för både antalet och andelen sysselsatta.

Det outnyttjade arbetskraftsutbudet

Arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande utgör tillsammans det outnyttjade arbetskraftsutbudet. I december 2013 uppgick det outnyttjade arbetskraftsutbudet i genomsnitt till 21,0 miljoner timmar per vecka. Det motsvarar 525 000 heltidsarbeten med 40 timmars arbetsvecka.

137,2 miljoner arbetade timmar per vecka

Det totala antalet arbetade timmar uppgick i december 2013 till i genomsnitt 137,2 miljoner per vecka. Av de arbetade timmarna utfördes 1,8 miljoner timmar av personer som var folkbokförda i Sverige men sysselsatta utomlands.

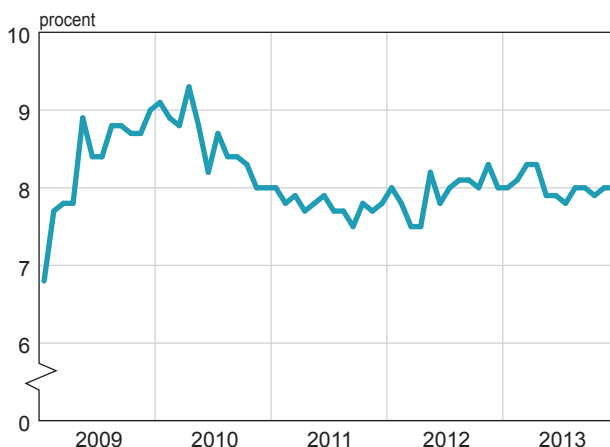
Säsongsgrensat uppgick de arbetade timmarna i genomsnitt till 143,9 miljoner timmar per vecka. Arbetade timmar visar på en positiv trend.

Arbetslösheten 7,5 procent

I december 2013 var antalet arbetslösa i åldern 15–74 år 380 000, vilket motsvarar en arbetslöshet på 7,5 procent. Antalet arbetslösa män var 203 000 och antalet arbetslösa kvinnor var 177 000. För männen motsvarar det en arbetslöshet på 7,7 procent och för kvinnorna 7,3 procent.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete. Säsongsgrensade månadsvärden

Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 123 000 arbetslösa och av dessa var 55 000 heltidsstuderande. Andelen arbetslösa ungdomar var 20,2 procent av arbetskraften.

Enligt säsongsgrensade data uppgick antalet arbetslösa till 408 000. Arbetslösheten, det vill säga andelen arbetslösa av arbetskraften, var 8,0 procent. Arbetslösheten för män var 8,1 procent och för kvinnor 7,8 procent. Trenden för såväl antalet som andelen arbetslösa uppvisar endast små förändringar.

Antalet varsel fortsätter att minska

Antalet inskrivna arbetssökande, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, uppgick i december 2013 till 411 000. Jämfört med samma månad 2012 är det en minskning med drygt 3 000 personer. Av de inskrivna arbetslösa var 219 000 öppet arbetslösa och 191 000 inskrivna i program med aktivitetsstöd. Antalet lediga platser som anmälades till landets arbetsförmedlingar var 50 000 och 33 000 personer fick arbete. Antalet varslade uppgick till 3 300, en minskning med 2 400 jämfört med december 2012.

Arbetskraftskostnader och löner

Senaste uppgift: november 2013

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under november 2013 153,70 kronor exklusive övertidstillägg och 155,50 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 2,3 procent respektive 2,4 procent jämfört med november 2012. Under november 2013 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 35 430 kronor exklusive rörliga tillägg och 36 210 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,0 respektive 2,1 procent jämfört med november 2012.

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för november 2013 beräknats till 270,80 kronor per timme, vilket ger ett ar-

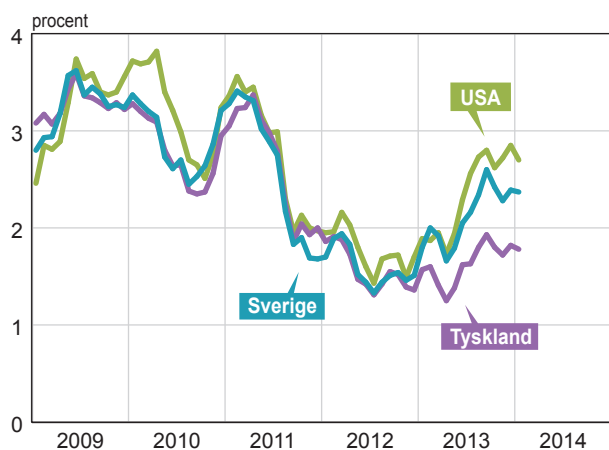
betskostnadsindex på 114,6. Det innebär en ökning med 3,1 procent jämfört med november 2012. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för november 2013 beräknats till 250,98 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 54 242 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 112,5 vilket motsvarar en ökning med 2,5 procent jämfört med november 2012. Motsvarande index för tjänstemän blir 114,5 som är en ökning med 2,4 procent jämfört med november 2012.

FINANSMARKNAD

Efter lång tid med turbulent finansmarknad i Europa börjar så småningom positiva besked att dyka upp från krisländerna. Nyligen kom Grekland med beskedet att statsbudgeten kommer gå med ca 1 miljard EUR i överskott för året 2013 och Moodys har uppgraderat utsikterna för Spanien från negativa till stabila. Även Irland ser ljusare på framtiden och deras centralbank sa i ett uttalande att de ser starten på en ekonomisk återhämtning. Dessa länder lider fortfarande svårt av finanskrisen som bröt ut 2008 och för att undvika nya finanskriser kom EU-kommissionen nyligen med ett förslag till en förordning som ska separera tradingverksamhet från övrig bankverksamhet. Svenska Bankföreningens vd Thomas Östros är kritisk och säger att i ett exportberoende land som Sverige så bidrar större bankverksamheter till ökad stabilitet eftersom den säkerställer en likvid kapitalmarknad.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer

Källa: Riksbanken

Sjunkande svenska räntor

I slutet av januari rasade den argentinska peson sedan landets centralbank meddelat att man avsåg att avsluta sina stödköp. Den så kallade pesokrisen spred sig sedan till flera andra tillväxtekonominer vilket fick många investerare att söka sig till tryggare länder som exempelvis Sverige, vilket lett till att räntorna på svenska statspapper sjunkit. Framförallt är det statspapper med längre löptider som sjunkit under månaden. En femårig statsobligation sjönk

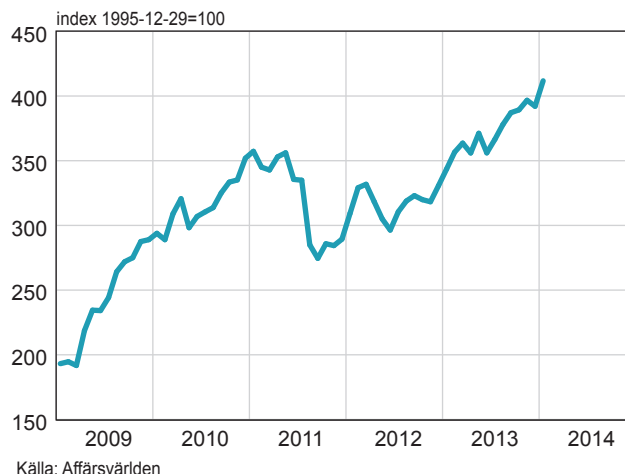
27 punkter till 1,55 procent. Även de amerikanska räntorna har sjunkit i januari till följd av att investerarna sökt säkrare statspapper. En femårig amerikansk statsobligation sjönk under perioden med 16 punkter till 1,59 procent.

Uppgång och fall på börsen

Efter en bra inledning på börsåret med ett nytt all time high i mitten på januari sjönk Stockholmsbörsen tillbaka under andra halvan av månaden. Affärsvärldens generalindex hade vid stängning den 31 januari backat med 1,4 procent sedan årsskiftet sedan flera stora företag lämnat årsrapporter som var sämre än väntat. Trots att det var väntat sjönk också de amerikanska börserna då centralbanken FED meddelade om ytterligare nedtrappningar av obligationsköpen. Dow Jones sjönk med 5,1 procent medan Nasdaq klarade sig med en nedgång på 3 procent. Även de asiatiska börserna har sjunkit. Shanghai Composite sjönk i januari med 3,1 procent. I Tokyo backade Nikkei 225 med 5,6 procent och Hang Seng i Hongkong stängde 5 procent ned.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Källa: Affärsvärlden

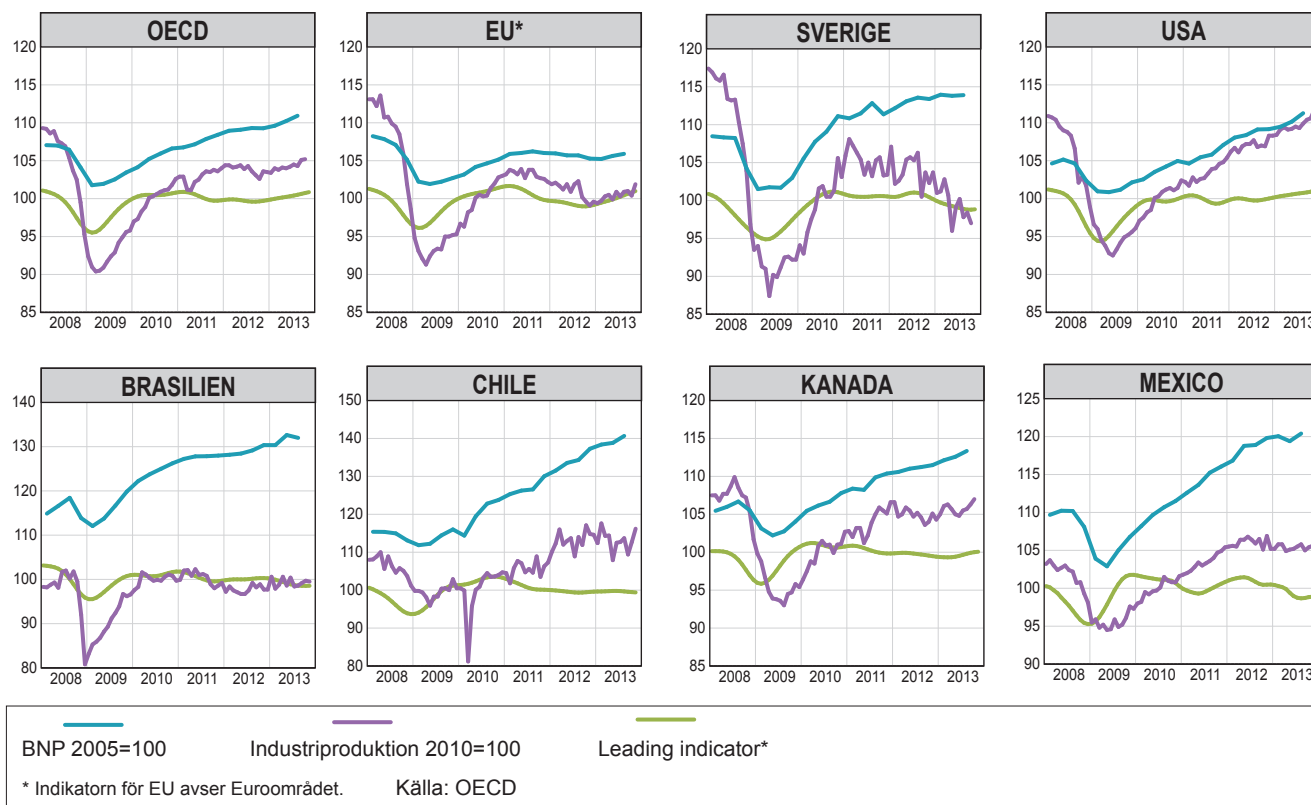
Något försvagad krona

Under januari har kronan sjunkit främst mot euron och blivit 11 öre dyrare. Vid utgången av januari kostade en euro 8,83 kronor. Även pundet och dollarn har blivit dyrare och kostar 2 öre mer, 10,71 respektive 6,48 kronor. Till följd av att många sökt sig till svenska statspapper har dock kronan stigit något de sista dagarna av månaden.

Pernilla Lindblad, Finansmarknadsstatistik

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

USA:s BNP ökade säsongrensad med 1,0 procent från andra till tredje kvartalet 2013 och på årsbasis var BNP-tillväxten 2,0 procent. Även tillväxten i den amerikanska industriproduktionen utvecklades relativt väl och säsongrensade uppgifter visar att produktionen i november var 1,1 procent högre än föregående månad. Den relativt stabila ekonomiska utvecklingen verkar även fortgå då den ledande indikatorn fortsatte att öka vid utgången av november. Det var samtidigt den högsta noteringen sedan februari 2008.

För OECD-området har utvecklingen varit relativt svag den senaste tiden men den kvartalsvisa tillväxten har i varje fall varit positiv under 2013. Från andra till tredje kvartalet ökade BNP med 0,6 procent, säsongrensad. Mätt i årstakt var ökningen 1,5 procent. Även den ledande indikatorn fortsatte att öka i november och då den redan ligger över den långsiktiga trenden indikerar det en fortsatt stabil ekonomisk utveckling.

För första gången sedan första kvartalet 2009 uppvisar Brasilien en negativ kvartalstillväxt. Korrigerat för säsongvariationer minskade BNP med 0,5 procent från andra till tredje kvartalet. Mätt i årstakt var BNP-tillväxten dock positiv då BNP ökade med 2,2 procent jämfört med motsvarande kvartal året innan. Även industriproduktionen verkar ha stannat av och säsongrensade uppgifter

visar att produktionen i november var 0,2 procent lägre än föregående månad. Då den ledande indikatorn fortsatt ligger under den långsiktiga trenden, och noteringen i november i stort sett var oförändrad från månaden innan, kan det indikera att den ekonomiska utvecklingen även fortsättningsvis kommer att vara relativt dämpad.

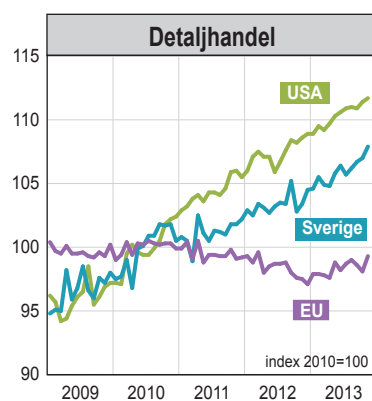
Den chilenska ekonomin utvecklas väl och BNP ökade 4,7 procent i årstakt tredje kvartalet. Från andra till tredje kvartalet var tillväxten 1,3 procent, säsongrensad, vilket var fjortonde kvartalet i följd med positiv kvartalstillväxt. Även tillväxten i den chilenska industriproduktionen ökade och säsongrensade uppgifter visar att produktionen i november var 3,1 procent högre än månaden innan.

Kanadas BNP ökade från andra till tredje kvartalet med 0,7 procent, säsongrensad, och mätt i årstakt var tillväxten 1,7 procent. Även den ledande indikatorn fortsatte att stiga vid utgången av november, vilket innebar att indikatorn för andra månaden i rad hamnade över den långsiktiga trenden. Det ger stöd för att den kanadensiska ekonomin även fortsättningsvis kommer att utvecklas relativt stabilt. Ytterligare indikation på att utvecklingen är relativt god visar sig i den kanadensiska industriproduktionen då säsongrensade uppgifter visar att produktionen i oktober var 0,7 procent högre än månaden innan.

INTERNATIONELL UTBLICK

Detaljhandel

I december 2012 var försäljningsvolymen för detaljhandeln i EU på den lägsta nivån sedan maj 2005. Sedan dess har utvecklingen vänt svagt uppåt och i säsongrensade tal ökade försäljningsvolymen i november 2013 med 1,2 procent jämfört med månaden innan. På årsbasis var uppgången 1,8 procent. I Spanien har den månatliga försäljningsvolymen minskat oavbrutet under flera år, men från oktober till november ökade försäljningsvolymen för den spanska detaljhandeln med 1,8 procent, säsongrensat. På årsbasis var uppgången 2,0 procent. Uppgången sker dock från en låg nivå och det är en lång väg kvar innan man är tillbaka på nivåer som redovisades innan finanskrisens början. Även Tyskland uppvisade positiva tillväxttal för detaljhandeln och säsongrensade uppgifter för november visar att försäljningsvolymen ökade med 0,8 procent från månaden innan. På årsbasis var ökningen lika stor.

Även detaljhandeln i Sverige är på uppgång och försäljningen ökade rejält i november. Från månaden innan ökade försäljningsvolymen i säsongrensade tal med 0,8 procent, men jämfört med samma månad föregående år var uppgången 4,4 procent.

Detaljhandel

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv mån föreg år, %
EU	nov	99,3	1,2	1,8
Danmark	dec	93,5	-0,5	-1,1
Finland	nov	103,2	0,2	-0,5
Italien	okt	96,0	0,0	0,2
Spanien	nov	82,9	1,8	2,0
Storbritannien	dec	107,0	0,2	2,2
Sverige	nov	107,9	0,8	4,4
Tyskland	nov	101,9	0,8	0,8
Norge	nov	108,0	0,5	1,2
USA	nov	111,7	0,3	2,9
Japan	nov	103,4	1,9	2,3
OECD	okt	105,2	0,0	1,9

Källa: OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer fortsatte uppåt i januari för både euroområdet och EU totalt. Jämfört med de tidigare uppgångarna som skett kontinuerligt sedan i maj förra året sker dock förbättringarna i stämningsslaget nu i något långsammare takt. För euroområdet steg barometerindikatorn med 0,5 enheter till 100,9 och ligger sedan förra månadens mätning nu över den långsiktiga trenden. Senast det hände var i juli 2011. För EU totalt steg indikatorn 0,9 enheter och stannade på 104,7. Uppgången i såväl euroområdet som för EU totalt berodde främst på ett förbättrat stämningsslag bland konsumenter samt inom detaljhandeln och tjänstesektorn. Bland de största medlemsländerna noterades Polen, Frankrike, Storbritannien och Tyskland för de kraftigaste uppgångarna. Sveriges indikator ökade 0,9 enheter till 109,1.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,4	0,0	0,7	0,1	0,3	1,0	0,3	0,6
Förändr. 4 kv.	%	0,5	-1,0	2,8	0,3	0,6	2,0	0,2	1,4
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,3	0,8	0,0	-1,4	-1,1	1,1	1,5	0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,1	-1,4	2,5	-6,5	4,8	3,2	2,8	2,5
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,2	0,4	0,4	0,3	0,5	0,0	0,3	-0,1
Förändr. 12 mån.	%	0,4	1,9	2,0	0,4	1,2	1,5	1,0	1,5
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,9	8,4	7,4	8,0	5,2	6,7	10,9	7,8
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,1	0,1	-0,2	0,1	0,0	-0,3	0,0	-0,1
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,2	0,5	-0,4	-0,3	-0,2	-1,2	0,1	-0,2
Kort ränta ⁶⁾	%	0,26	0,27	0,53	0,82	0,27	0,19	0,27	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,01	0,05	0,03	-0,10	0,05	-0,01	0,05	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,02	0,08	0,03	-0,19	0,08	-0,13	0,08	..
Lång ränta ⁷⁾	%	1,80	2,03	3,09	2,39	1,80	2,90	3,31	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,13	0,09	0,34	0,09	0,12	0,18	0,14	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,69	0,44	1,25	0,88	0,50	1,18	1,21	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Storbritannien fjärde kvartalet, övriga tredje kvartalet 3) Sverige och OECD oktober, övriga november 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. OECD november, övriga december 5) USA december, Storbritannien september, övriga november 6) USA juni, övriga december 7) Danmark november, övriga december

Källa: OECD och Eurostat

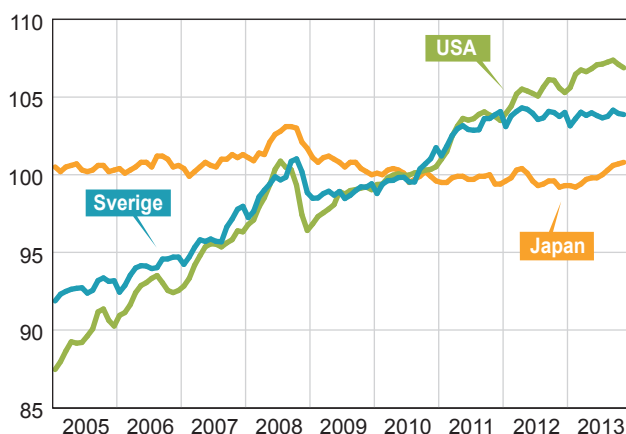
INTERNATIONELL UTBLICK

Ny politik ska lyfta Japan

Japan har under en längre tid brottats med en rad makroekonomiska problem. Sedan ekonomin kraschade i början av 1990-talet har statsskulden stadigt växt för varje år, konsumtionen har varit svag och under långa perioder har inflationen legat kring nollstrecket. Nu finns förhoppningar om att den nya politiken "Abenomics", uppkallat efter premiärminister Shinzo Abe, ska bekämpa deflationen och få fart på tillväxten.

KPI

Index 2010=100

Källa: OECD

I början av 2013 infördes den nya ekonomiska politiken vilket fick den japanska ekonomin att blomstra under inledningen av året. Tillväxten lyfte och under första halvåret ökade BNP med närmare 4,0 procent, uppräknat i årstakt. Frågan är nu om den nya ekonomiska politiken kan lösa landets problem även på lång sikt. Ett finanspolitiskt stimulanspaket motsvarande 2 procent av BNP ska bland annat öka de offentliga investeringarna, en expansiv penningpolitik ska genom köp av långa statspapper dubblara den monetära basen till slutet av 2014 och det nya inflationsmålet på två procent ska vara uppnått inom två år. Vidare består politiken av en rad strukturella reformer.

Bekymmersam statsfinansiell situation

Den största ekonomiska utmaningen ligger dock i att hantera den problematiska statsfinansiella situation landet befinner sig i. Japans statsskuld, som förvisso i huvudsak är inhemskt upplånad, uppgår till över 230 procent av BNP och så mycket som en fjärdedel av hela statsbudgeten går åt för att betala de räntekostnader som skulden genererar. Skulden fortsätter dessutom att växa. I ett led att komma tillrätta med statsskulden antogs i september 2011 ändringar i socialförsäkrings- och skattesystemet, inklusive höjningar av momsen. I april i år kommer momsen att höjas från 5 till 8 procent och en andra höjning med ytterligare 2 procentenheter är planerad till oktober 2015. Hur det kommer att påverka den inhemska konsumtionen och BNP kvartstår att se, men med skattesänkningar

och höjda offentliga utgifter finns förhoppningar om att motverka eventuella negativa efterspel.

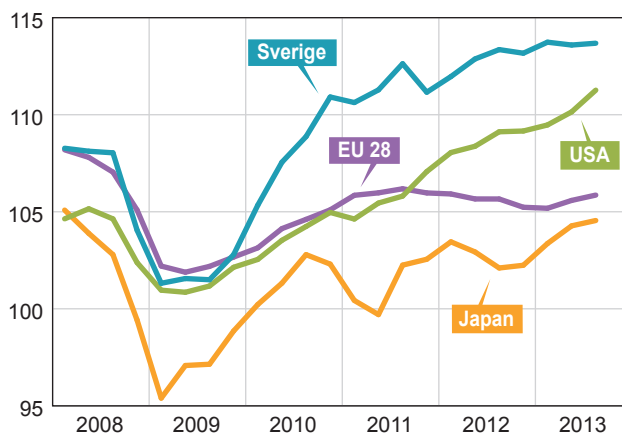
Samtidigt har även det negativa finansiella sparandet ökat. Budgetunderskottet var närmare 2 procent av BNP 2008 men ökade sedan till omkring 9 procent av BNP 2012. De offentliga finanserna har dock inte gått ihop sedan början på 1990-talet och det är tydligt att Japans problem främst är strukturella, och inte konjunktorellt betingade.

Demografiska utmaningar

Även demografiska utmaningar sätter press på de offentliga finanserna då utgifterna för den åldrande befolkningen ökar i form av pensioner samt sjuk- och hälsovård. Landet uppvisar även låga födelsetal och arbetskraften minskar snabbt, vilket på sikt måste lösas för att Japan ska kunna uppnå sina tillväxtmål. Bland annat måste landet arbeta mot ett mer liberalt synsätt som ökar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

BNP

Index 2005=100

Källa: OECD

Tillväxten bromsade in under tredje kvartalet

Utfallet för den ekonomiska politiken kommer att vara avgörande för om Japan ska lyckas med att få igång tillväxten och bryta deflationen även på lång sikt. För tillfället verkar det dock som att utvecklingen relativt sett går åt rätt håll då inflationen i november var 1,6 procent i årstakt. Det var den största prisökningen sedan oktober 2008. Även den kvartalsvisa "Tankan-undersökningen" gav i december positiva signaler om det rådande läget då företagens förtroende var den högsta noteringen på sex år. Däremot är aktivitetsnivån fortfarande relativt svag och tillväxten bromsade in från andra till tredje kvartalet då BNP ökade med 0,3 procent säsongrensat. Utsikterna för framtiden är osäker men OECD bedömer i sin rapport från november 2013 att den japanska tillväxten kommer att fortsätta om än i långsammare takt. Under 2014 spås BNP-tillväxten hamna på 1,5 procent för att 2015 nå upp till 1 procent.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2010=100	3 kv	105,1 ¹⁾	0,1 ¹⁾	0,3
Fast bruttoinvestering	volym	2010=100	3 kv	112,0 ¹⁾	1,2 ¹⁾	3,3
Hushållens konsumtion	volym	2010=100	3 kv	105,4 ¹⁾	0,3 ¹⁾	2,1
Tjänsteproduktion	volym	2010=100	nov	108,1 ¹⁾	0,5 ¹⁾	0,9
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	6,8		51
			1–3 kv	21,3		32
Industri						
Produktion	volym	2010=100	nov	106,9	6 ¹⁾	3
			jan–nov	99,3		–4
Leveranser	volym	2010=100	nov	106,9	7 ¹⁾	0
			jan–nov	100,8		–4
Orderingång	volym	2010=100	nov	96,3	3 ¹⁾	–1
			jan–nov	98,7		–1
Kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	86,9 ¹⁾	0,8 ¹⁾²⁾	0,3 ¹⁾²⁾
Investeringar	mdr kr		3 kv	20,9		6
			1–3 kv	65,4		–2
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		dec	86,3	0 ¹⁾	5
			jan–dec	1 090,5		–7
Varuimport	mdr kr		dec	84,9	0 ¹⁾	4
			jan–dec	1 031,1		–7
Handelsnetto	mdr kr		dec	1,4		
			jan–dec	59,4		
Bytesbalans	mdr kr		3 kv	53,6		
			1–3 kv	169,4		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2010=100	dec	106,8 ¹⁾	–0,8 ¹⁾	1,8
			jan–dec			2,5
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	nov	106,2 ¹⁾	0,5 ¹⁾	2,8
			jan–nov			2,1
Personbilsregistreringar, nya	st		jan	20 334	2 ¹⁾	16
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	jan	103,2 ⁴⁾	104,8 ⁴⁾	95,7 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	dec	315,0	0,3	0,1
Nettoprisindex		1980=100	dec	264,7	0,3	–0,1
Producentprisindex		2005=100	dec	114,1	1,2	0,3
Exportprisindex		2005=100	dec	108,1	1,6	0,5
Importprisindex		2005=100	dec	111,8	2,3	–0,8
Prisindex för inhemsk tillgång		2005=100	dec	116,2	1,5	–0,3
Hemmamarknadsprisindex		2005=100	dec	120,7	0,8	0,1
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15–74 år	1 000-tal		dec	4 680	0,9 ¹⁾	0,7
Arbetslösa 15–74 år	1 000-tal		dec	380	2,5 ¹⁾	–0,4
därav heltidsstuderande	1 000-tal		dec	116	.. ¹⁾	–7,2
Lediga platser	1 000-tal		dec	50		22,3
Lediga platser, kvarstående	1 000-tal		dec	45		23,0
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	nov	114,6		3,1
Timlön, industriarbetare	kr		nov	165,2		2,8
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		dec	2 898		4,9
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		dec	1 877		1,1
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		jan	2,37	–0,02 ²⁾	0,57 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		jan	0,73	–0,09 ²⁾	–0,23 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		dec	59,6		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		31 jan	118,9	–0,3	1,5

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 08-506 940 00
Ansvarig utgivare: Monica Nelson Edberg
Redaktör: Johannes Holmberg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2014-A06T11401_pdf (pdf)